

Sygn. akt *XVII AmA 49/15*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Maria Witkowska</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Aneta Gąsińska

po rozpoznaniu 28 września 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...).U.H. E. J. M. z siedzibą w S.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

z udziałem zainteresowanych:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.,

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.,

(...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L.,

Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.,

(...) S.A. z siedzibą w T. (poprzednio Rafineria (...) S.A. z siedzibą w J.),

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.,

J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) z siedzibą w K.,

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.,

(...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.,

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.,

K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. z siedzibą w K.,

A. S. wspólnika spółki cywilnej (...) S.C. (...), A. S. z siedzibą w I.,

G. S. wspólnika spółki cywilnej (...) S.C. (...), A. S. z siedzibą w I.,

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...).U.H. E. J. M. z siedzibą w S. od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 30 grudnia 2014 r. Nr (...)

1. ***oddala odwołanie;***

2. ***zasądza od J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...).U.H. E. J. M. z siedzibą w S. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,***

3. ***zasądza od (...) S.A. z siedzibą w T. (poprzednio Rafineria (...) S.A. z siedzibą w J.) na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,***

4. ***zasądza od Przedsiębiorstwa Handlowo – Usługowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,***

5. ***zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,***

6. ***zasądza od J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,***

7. ***zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

SSO Maria Witkowska

Sygn. akt XVII AmA 49/15

UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z dnia 30 grudnia 2014 r. pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, uznał za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawarcie przez:

1. Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w J.;
2. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.;
3. (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L.;
4. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.;
5. (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.;
6. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;

7. J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.;
8. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;
9. J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza
10. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.;
11. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.;
12. K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.;
13. A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I. oraz G. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I., wspólników spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S.;
14. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.,

porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, polegającego na podziale rynku skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez przedsiębiorców wymienionych w pkt 2 – 14 w umowach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 stycznia 2013 r.

II. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie antymonopolowe w sprawie zawarcia przez:

1. Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w J.;
2. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.;
3. (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L.;
4. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.;
5. (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.;
6. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;
7. J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.;
8. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;
9. J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza
10. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.;
11. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.;
12. K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.;

13. A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I. oraz G. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I., wspólników spółki cywilnej (...)C. G. S., A. S.;

14. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.,

porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, polegającego na ustalaniu cen skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez przedsiębiorców wymienionych w pkt 2 – 14 w umowach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania.

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie określonym w pkt I sentencji decyzji, nałożył na:

1. Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w J. karę pieniężną w wysokości 582.532,68 zł (słownie: pięćset osiemdziesiąt dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa złote sześćdziesiąt osiem groszy);
2. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. karę pieniężną w wysokości 3.026,98 zł (słownie: trzy tysiące dwadzieścia sześć złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy);
3. (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L. karę pieniężną w wysokości 2.232,32 zł (słownie: dwa tysiące dwieście trzydzieści dwa złote trzydzieści dwa grosze);
4. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. karę pieniężną w wysokości 6.747,91 zł (słownie: sześć tysięcy siedemset czterdzieści siedem złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy);
5. (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K. karę pieniężną w wysokości 4.217,17 zł (słownie: cztery tysiące dwieście siedemnaście złotych siedemnaście groszy);
6. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. karę pieniężną w wysokości 6.851,75 zł (słownie: sześć tysięcy osiemset pięćdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt pięć groszy);
7. J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K. karę pieniężną w wysokości 87.423,03 zł (słownie: osiemdziesiąt siedem tysięcy czterysta dwadzieścia trzy złote trzy grosze);
8. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. karę pieniężną w wysokości 5.675,72 zł (słownie: pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt pięć złotych siedemdziesiąt dwa grosze);
9. J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. karę pieniężną w wysokości 51.490,21 zł (słownie: pięćdziesiąt jeden tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt złotych dwadzieścia jeden groszy); Początek formularza
10. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 23.848,05 zł (słownie: dwadzieścia trzy tysiące osiemset czterdzieści osiem złotych pięć groszy);
11. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. karę pieniężną w wysokości 28.480,23 zł (słownie: dwadzieścia osiem tysięcy czterysta osiemdziesiąt złotych dwadzieścia trzy grosze);
12. K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K. karę pieniężną w wysokości 3.877,61 zł (słownie: trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt jeden groszy);

13. A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I., współnika spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S. karę pieniężną w wysokości 4.787,38 zł (słownie: cztery tysiące siedemset osiemdziesiąt siedem złotych trzydzieści osiem groszy);

14. G. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I., współnika spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S. karę pieniężną w wysokości 4.787,38 zł (słownie: cztery tysiące siedemset osiemdziesiąt siedem złotych trzydzieści osiem groszy);

15. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. karę pieniężną w wysokości 15.515,85 zł (słownie: piętnaście tysięcy pięćset piętnaście złotych osiemdziesiąt pięć groszy),

płatną do budżetu państwa.

IV. na podstawie art. 77 ust. 1 oraz art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obciążył:

1. Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w J. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

2. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

3. (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 210,16 zł (słownie: dwieście dziesięć złotych szesnaście groszy);

4. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

5. (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

6. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

7. J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 114,34 zł (słownie: sto czternaście złotych trzydzieści cztery grosze);

8. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 114,34 zł (słownie: sto czternaście złotych trzydzieści cztery grosze);

9. J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

10. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 113,57 zł (słownie: sto trzysta złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

11. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 120,04 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych cztery grosze);

12. K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 107,87 zł (słownie: sto siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy);

13. A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I., współnika spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 113,57 zł (słownie: sto trzynaście złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

14. G. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I., współnika spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 113,57 zł (słownie: sto trzynaście złotych pięćdziesiąt siedem groszy);

15. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. kosztami postępowania antymonopolowego w kwocie 113,57 zł (słownie: sto trzynaście złotych pięćdziesiąt siedem groszy)

i zobowiązał do uiszczenia tych kosztów na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji.

Od niniejszej Decyzji odwołanie złożył powód – J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.. Zaskarżając Decyzję w całości powód wniósł o uchylenie jej w całości i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz przeprowadzenie dowodów z dokumentów wskazanych w uzasadnieniu odwołania na okoliczności określone w jego treści. Z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia argumentów przemawiających za uchyleniem Decyzji wniósł o zmianę pkt III Decyzji, tj. zmianę jej w części dotyczącej nałożenia na powoda kary pieniężnej, poprzez jej obniżenie do kwoty 7.783,86 zł.

Zaskarżonej Decyzji powód zarzucił naruszenie przepisów:

1. art. 7 kpa i art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie ich dowolnej oceny, która doprowadziła do wywiedzenia konstatacji, iż doszło do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy zdaniem powoda nie uprawnia do wysnucia takiego wniosku;

2. art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą jego niewłaściwym zastosowaniem, polegającym na nieuprawnionym, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, uznaniu, że doszło do zawarcia, m.in. z udziałem powoda, porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, mającego polegać na podziale tego rynku;

3. art. 106 ust. 1 pkt 1 oraz art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na wymierzeniu powodowi kary rażąco wygórowanej w okolicznościach przedmiotowej sprawy, w szczególności po uwzględnieniu postawy powoda, a także krótkotrwałości oraz dobrowolnego zaprzestania rzekomych działań sprzecznych z przepisami obowiązującego prawa.

Na rozprawie w dniu 28 września 2017 r. pełnomocnik powoda podniósł zarzut przedawnienia możliwości wszczęcia postępowania, powołując się na treść art. 93 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zdaniem pełnomocnika powoda Prezes UOKiK uchybił rocznemu okresowi umożliwiającemu mu takie działanie.

Pozwany Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(...) S.A. z siedzibą w T. poparł wniosek powoda J. M. o uchylenie zaskarżonej Decyzji Prezesa UOKiK w całości.

Zainteresowany P.H.U. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. wniósł o uwzględnienie odwołania powoda w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Zainteresowany J. K. – P.H. U. (...) w K. wniósł o uchylenie Decyzji i uwzględnienie odwołania powoda.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w T. wniósł o uwzględnienie odwołania powoda w całości.

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. poparł odwołanie powoda wnosząc o uchylenie Decyzji w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Rafineria (...) S.A. z siedzibą w J. ((...)) prowadzi działalność obejmującą m.in. odzysk i regenerację olejów odpadowych. Skupem olejów odpadowych dla Rafinerii (...) zajmują się zwłaszcza podmioty współpracujące z (...) w ramach systemu stałych relacji handlowych tworzące stałą sieć zbiórki (skupu) olejów odpadowych dla (...) (Zintegrowany System Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych). Ponadto, (...) nabywa mniejsze ilości olejów odpadowych od innych podmiotów zajmujących się ich skupem. Dodatkowo (...) nabywa niewielkie ilości olejów odpadowych bezpośrednio od wytwórców tych olejów.

Podstawy Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych zostały określone w Porozumieniu zawartym w dniu 04 marca 2009 r. Porozumienie to zobowiązywało jego strony do prowadzenia i podejmowania działań na rzecz powstania Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych/Przepracowanych.

Dowód: Porozumienie z dnia 04 marca 2009 r. wraz z załącznikami (k. 2535- 2543 akt adm.).

W skład ww. stałej sieci skupu olejów odpadowych dla (...) wchodzi trzynaście podmiotów, tj. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.; (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L. (poprzednio (...) S.C. T. S. (1), M. B.); Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.; (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K. (poprzednio (...) S.C. w K.); (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.; K. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.; (...) S.C. G. S., A. S. (wspólnicy: A. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I.; G. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I.); (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T..

Dowód: Załącznik nr 6 do Umów Sprzedaży pt. „Wykaz podmiotów współpracujących, stałych dostawców do Rafinerii (...) S.A.” (przykładowo k.113 akt adm.).

(...) zawierała z ww. przedsiębiorcami tworzącymi stałą sieć skupu umowy o współpracy („Porozumienia” oraz „Umowy sprzedaży”) oparte na wzorcach opracowywanych przez (...).

W Porozumieniach i w Umowach sprzedaży zawieranych pomiędzy (...) a podmiotami wchodzącymi w skład stałej sieci skupu w okresie co najmniej od dnia 23 maja 2011 r. do 1 grudnia 2011 r., które obowiązywały do dnia 31 grudnia 2012 r. zawarto zobowiązanie ww. podmiotów do niekonkurowania pomiędzy sobą.

Kierunek działań osiągnięty w Porozumieniach i Umowach sprzedaży z 2011 r. został wskazany już w porozumieniach zawartych przez wszystkie strony postępowania (za wyjątkiem K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K. oraz (...) A. C. sp.j.) w dniu 04 marca 2009 r. w sprawie budowy Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych/Przepracowanych. W pkt 4 Porozumienia wskazano, że strony porozumienia w zakresie ustalania polityki cenowej, cen bazowych, marż handlowych i terminów wzajemnych płatności będą [(i) wspólnie informowały się o kosztach zbiórki olejów, (ii) ustalały ceny dla poszczególnych grup olejów, (iii) ustalały marże handlowe, (iv) ustalały ceny utylizacji zanieczyszczeń i terminy wzajemnych płatności- **informacja utajniona**].

Dowód: Porozumienia z dnia 04 marca 2009 r. (k. 2535- 2543 akt adm.).

W zakresie zobowiązania podmiotów do niekonkurowania, należy wskazać, że w pkt 4 Porozumień z dnia 23 maja 2011 r. zawartych przez Rafinerię (...) z (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. oraz J. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S., a także w pkt 3 Porozumienia z dnia 12 sierpnia 2011 r. zawartej przez Rafinerię (...) z (...) S.C. znajduje się postanowienie zawierające zobowiązanie podmiotów tworzących stałą sieć zbiórki do wzajemnego niekonkurowania: [„Dostawca deklaruje, że nie będzie prowadził działań konkurencyjnych względem podmiotów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych/Przepracowanych zgodnie z zawartym porozumieniem z dnia 04.03.2009 roku”- **informacja utajniona**].

Dowód: odpowiednio: Porozumienie nr (...) (k. 85-86 akt adm.), Porozumienie nr (...) (k. 87-88 akt adm.), Porozumienie nr (...) (k. 89-90 akt adm.), Porozumienie nr (...) (k. 83- 84 akt adm.), Porozumienie z dnia 04 marca 2009 r. wraz z załącznikami (k. 2535- 2543 akt adm.).

Ponadto podobny zakaz konkurencji w brzmieniu: [„Dostawca deklaruje, że nie będzie prowadził działań konkurencyjnych względem podmiotów będących w stałych relacjach handlowych z Recyklerem a wymienionych w załączniku nr 6 do niniejszej umowy”- **informacja utajniona**] wyrażono w § 9 pkt 3 Umów sprzedaży z dnia 01 grudnia 2011 r. zawartych przez Rafinerię (...) z wszystkimi podmiotami tworzącymi stałą sieć zbiórki, tj.: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.; (...) S.C. T. S. (1), M. B. (obecnie (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L.); (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.; (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.; K. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.; (...) S.C. G. S., A. S. (wspólnicy: A. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I.; G. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I.) oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.. We wszystkich ww. Umowach sprzedaży jako „Recyklera” określa się Rafinerię (...), jako (...) zaś drugą stroną umowy.

Dowód: odpowiednio: Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 93-113 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 114-134 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 135-154 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 155-175 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 176-196 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 197-217 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 218- 238 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 239-259 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 260-280 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 281-301 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 302-322 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 323-343 akt adm.); Umowa Sprzedaży nr (...) (k. 344-364 akt adm.).

W załączniku nr 6, o którym mowa w § 9 pkt 3 ww. Umów z dnia 01 grudnia 2011 r. zatytułowanym „Wykaz podmiotów współpracujących, stałych dostawców do Rafinerii (...) S.A.” wymienia się wszystkie ww. podmioty tworzące stałą sieć skupu.

Dowód: Załącznik nr 6 do umów sprzedaży pt. „Wykaz podmiotów współpracujących, stałych dostawców do Rafinerii (...) S.A.” (przykładowo k.113 akt adm.).

Przedmiotowa klauzula zakazu konkurencji pomiędzy podmiotami tworzącymi stałą sieć skupu odnosiła się do podziału rynku skupu olejów odpadowych, w tym zakazu konkurencji w przetargach. Stanowią o tym zarówno sporządzane przez (...) dokumenty o charakterze wewnętrznym, jak i korespondencja między (...) a członkami sieci zbiórki. Klauzula zakazu konkurencji zawarta w Porozumieniach i Umowach sprzedaży pomiędzy Rafinerią (...) a podmiotami tworzącymi stałą sieć skupu wynika z realizacji wyodrębnionych celów strategicznych opisanych w ramach Strategii Grupy (...) na lata 2010 – 2014. Jak wskazuje bowiem ww. Strategia, jednym z celów strategicznych (...) w zakresie olejów przepracowanych była [„ optymalizacja zasad funkcjonowania i wdrożenia docelowego modelu autonomicznej sieci zbiórki o zasięgu krajowym oraz współpraca z dostawcami olejów przepracowanych w celu realizacji założonego w Strategii wolumenu zakupu olejów (cel główny IV.1) , a także [zawarcie- przyp. własny] porozumienia/umowy handlowej z wybranymi podmiotami w zakresie budowy trwałej niezależnej sieci zbiórki

olejów przepracowanych oraz eliminacja wewnętrznej konkurencji” (cel cząstkowy IV.1.1)- **informacja utajniona**]. Zawarcie umów w takiej formie było więc realizacją celu wyznaczonego w Strategii Grupy (...).

Dowód: Raport z realizacji Strategii Grupy (...) na lata 2010 – 2014, sierpień 2011 r., (k.41-43 akt adm.).

[(...) s.c. (obecnie (...) A. C. sp.j.)- **informacja utajniona**] zwracała uwagę na możliwy antykonkurencyjny wymiar klauzuli zawartej w § 9 pkt 3 ww. umów, jednak (...) nie wyraziła zgody na usunięcie przedmiotowego zapisu z Umowy sprzedaży. Uzasadniając swoją odmowę (...) wskazała, że „robiąc to umowa ta traci sens (za co bonusy i warunki cenowe w odpowiednich grupach o podgrupach)?”.

Dowód: Korespondencja mailowa pomiędzy [(...) s.c.- **informacja utajniona**] a RNJ z dnia 21 listopada 2011 r., (k. 39-40 akt adm.).

RNJ monitorowała i koordynowała przestrzeganie klauzuli zakazu konkurencji przez podmioty tworzące stałą sieć skupu, czemu dała wyraz w stosownych raportach. Podmioty wchodzące w skład stałej sieci skupu zwracały się bowiem do Rafinerii (...) o dyscyplinowanie pozostałych podmiotów w przypadku nieprzestrzegania poczynionych ustaleń odnośnie zakazu konkurencji. Rafineria (...) zachęcała zaś podmioty wchodzące w skład stałej sieci zbiórki do bezpośredniego komunikowania się w celu ograniczania konkurencji pomiędzy nimi.

Przykładowo, w Raporcie z Realizacji Strategii Grupy Kapitałowej (sierpień 2011 r.), (...) zwraca uwagę, że [„negatywnym czynnikiem jest zaobserwowanie kilku przypadków prowadzenia wzajemnej konkurencji. Podmioty wymagają ciągłej obserwacji i ingerencji (...) J. w celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom rynkowym [...]”]- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport z (...) Strategii Grupy (...) na lata 2010 - 2014 (sierpień 2011 r.), (k. 41-43 akt adm.).

W tym samym raporcie wskazano, że do realizacji pozostaje [cel polegający na częściowej regionalizacji obszaru działań poszczególnych przedsiębiorców oraz współuczestniczeniu i nadzorowaniu przetargów o znaczącym wolumenie- **informacja utajniona**]. Jednocześnie jako zagrożenie zakwalifikowano [brak pełnego porozumienia pomiędzy poszczególnymi podmiotami co do działań rynkowych (regionalizacja) oraz wewnętrzną konkurencję polegającą na podbijaniu cen rynkowych -**informacja utajniona**].

Dowód: Raport z realizacji Strategii Grupy (...) na lata 2010 – 2014, sierpień 2011 r. (k. 41-43 akt adm.) oraz Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1. (k. 67 akt adm.).

Z kolei w Raporcie nr (...) z realizacji jednego z celów (...), stwierdzono, że [„głównym elementem łączącym grupę [sieć skupu – przyp. wł.] będzie wprowadzana zasada eliminacji działań konkurencyjnych wobec siebie co mniejsze podmioty będzie satysfakcjonować i chronić ich interesy” - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.3. (k. 74 akt adm.).

Raport nr (...) stwierdza z kolei, że [„[...] rozpoczęty proces wspólnego występowania na rynku olejów przepracowanych tj. dostawcy + (...) J., powoduje szybszą wymianę informacji nt. przetargów, cen, działań konkurencji, itp., jak również częściowo eliminuje wewnętrzną konkurencję” - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.3 (k. 75 akt adm.).

Kolejny raport z realizacji celu zawiera stwierdzenie, zgodnie z którym [„bieżąca analiza i monitoring realizacji zapisów umów handlowych, wskazuje na wyraźną poprawę współpracy w zakresie dostaw olejów przepracowanych, zarówno pomiędzy dostawcami a (...) S.A., jak również pomiędzy poszczególnymi dostawcami. Coraz częściej dochodzi do wspólnych uzgodnień w zakresie ofertowania do znaczących przetargów. Celem jest eliminacja wewnętrznej konkurencji a przede wszystkim „niewindowanie” cen zakupu olejów u wytwórcy. Z przebiegu rozmów wynika, że cała

grupa dostawców z którymi (...) J. podpisała umowy, pozytywnie odbiera nowe zasady współpracy i konsekwentnie je realizuje” - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.3 (k. 72 akt adm.).

Z kolei w następnym Raporcie z Realizacji Strategii Grupy Kapitałowej (luty 2012 r.), (...) zwraca uwagę, że [„ celem będzie minimalizacja efektów wewnętrznej konkurencji [...] Ważnym i koniecznym elementem będzie również eliminacja wewnętrznej konkurencji a tym samym ograniczenie wzrostu ceny dostarczanych do (...) olejów przepracowanych” - **informacja utajniona**]. (...) podkreśla również, że [„ głównym zidentyfikowanym problemem na obecnym etapie analizy realizacji porozumień o współpracy to wewnętrzna konkurencja pomiędzy poszczególnymi podmiotami wchodzącymi w skład budowanej sieci dostawców. Dzięki coraz lepszemu przepływowi informacji pomiędzy poszczególnymi dostawcami a (...), udało się zapobiec „podbijaniu” ceny przetargu przez podmioty skupione wokół (...) (np. kopalnia i elektrownia (...), Elektrownia w O., przetarg w A. G., itp.). W okresie wiosennym 2012 planowane jest przeprowadzenie audytów u głównych dostawców olejów przepracowanych, w celu podkreślenia wagi zapisów umowy i ich realizacji. Ponadto prowadzone są ciągłe analizy i monitoring działań poszczególnych dostawców, zarówno pod kątem lojalności dostaw do (...), jak i działań rynkowych tj. wewnętrznej konkurencji, uczestniczeniu kilku podmiotów w tych samych przetargach, itp.” - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport z Realizacji Strategii Grupy Kapitałowej (...) na lata 2010 - 2014 (luty 2012 r.), (k. 44-47 akt adm.) oraz Raport z dnia 19 stycznia 2012 r. nr (...) z realizacji celu nr IV.1.3 (k. 76 akt adm.).

W kolejnym Raporcie z Realizacji Strategii Grupy Kapitałowej za I półrocze 2012 r. wskazano, że [„w dalszym ciągu prowadzono i optymalizowano proces organizacji i przepływu informacji pomiędzy największymi dostawcami w celu eliminowania wewnętrznej konkurencji i podbijania cen u wytwórcy” - **informacja utajniona**]. Dodatkowo (...) wskazała, że [„Konsekwentna realizacja polityki powinna docelowo stworzyć wokół poszczególnych dostawców rejony ich działań, w których mogą generować optymalne marże i realnie przeciwdziałać konkurencji (w tym wewnętrznej)”. Z analizy (...) wynika dodatkowo, że „bieżąca analiza i monitoring realizacji zapisów umów handlowych wskazuje na wyraźną poprawę współpracy w zakresie dostaw olejów przepracowanych, zarówno pomiędzy dostawcami a (...) S.A., jak również pomiędzy poszczególnymi dostawcami. Z przebiegu rozmów wynika, że cała grupa dostawców z którymi (...) S.A. podpisała umowy, pozytywnie odbiera nowe zasady współpracy i konsekwentnie je realizuje” - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport z Realizacji Strategii Grupy Kapitałowej (...) na lata 2010 - 2014 (za I półrocze 2012 r.) (k. 48-51 akt adm.) oraz Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1. (k. 81 akt adm. akt adm.).

Natomiast już w Raporcie z realizacji jednego z ww. celów z dnia 25 lipca 2011 r., a więc już po zawarciu pierwszych Porozumień (Porozumienia nr (...), (...) oraz (...)) wskazano, że [podmioty, będące stroną porozumienia nie mogą wykazywać wobec siebie działań konkurencyjnych- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.2 (k. 1916 akt adm.).

(...) wskazywała również, że pozostaje do realizacji [wstępna, częściowa regionalizacja obszaru działań poszczególnych przedsiębiorstw. (...) wskazywała również na konieczność podjęcia wspólnych działań zmierzających do ograniczenia wewnętrznej konkurencji oraz określenia zasad działalności w poszczególnych regionach kraju, a także stopniowa regulacja rynku- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 66 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 67 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 68 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 69 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 70 akt adm.).

Powtarzającym się w raportach spostrzeżeniem (...) jest to, że [„ negatywnym czynnikiem jest zaobserwowanie kilku przypadków prowadzenia wzajemnej konkurencji” - **informacja utajniona**] a [„ podmioty wymagają ciąglej

obserwacji i ingerencji (...) J. w celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom rynkowym” - **informacja utajniona**]. Co więcej, (...) kwalifikowała jako zagrożenie dla realizacji swoich celów [„wewnętrzną konkurencję – podbijanie cen rynkowych”. Jako propozycję przeciwdziałania zagrożeniom (...) wskazała regionalizację i przeprowadzenie audytów w celu wywołania poczucia kontroli i rozliczania z deklaracji- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.2 (k. 1916 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 66 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 67 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 68 akt adm.).

W późniejszym Raporcie z 10 lutego 2012 r. wskazano, że kolejne działania będą nakierowane na [eliminację wewnętrznej konkurencji poprzez rozbudowę istniejących zapisów porozumienia/umowy- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 77 akt adm.).

W Raporcie z realizacji jednego z ww. celów z dnia 19 stycznia 2012 r. stwierdzono, że [dzięki coraz lepszemu przepływowi informacji pomiędzy poszczególnymi dostawcami olejów odpadowych, a (...), udało się zapobiec podwyższaniu ceny w przetargach przez podmioty wchodzące w skład stałej sieci zbiórki oraz wskazano przykłady takich przetargów- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.3. (k. 76 akt adm.).

W raporcie z realizacji jednego z ww. celów z dnia 10 kwietnia 2012 r. stwierdzono, że [kontynuowano i optymalizowano proces organizacji, przepływu informacji i oferowania w poszczególnych przetargach na oleje przepracowane, pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład budowanej sieci zbiórki - **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1. (k. 79 akt adm.).

W raporcie z realizacji jednego z ww. celów z dnia 07 maja 2012 r. wskazano, że [w pierwszym półroczu 2012 r. kontynuowano i optymalizowano proces organizacji i przepływu informacji pomiędzy największymi dostawcami olejów odpadowych do Rafinerii (...) w celu eliminowania wewnętrznej konkurencji pomiędzy nimi i podwyższania cen u wytwórców olejów odpadowych- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 80 akt adm.).

Ponadto w wewnętrznej notatce (...) z dnia 22 maja 2012 r. wskazano, iż [w (...) zlecono skonkretyzowanie umownego zapisu dotyczącego działań mających na celu przeciwdziałanie wewnętrznej konkurencji wśród dostawców olejów przepracowanych do (...) **informacja utajniona**].

Dowód: Notatka z dnia 22 maja 2012 r. ze spotkania Komitetu Sterującego ds. realizacji Strategii (...) (k. 55-56 akt adm.).

Rafineria (...) podjęła w lutym 2012 r. próbę dodatkowego umownego uszczegółowienia zakresu zakazu konkurencji pomiędzy podmiotami tworzącymi stałą sieć skupu olejów odpadowych dla (...), w tym w szczególności odnośnie skonkretyzowania zakazu konkurencji w przetargach oraz wprowadzenia systemu karania w przypadku nieprzestrzegania przedmiotowego zakazu. Zgodnie z pkt 1 Porozumienia, które miało dotyczyć ww. zagadnień: [„Dostawcy deklarują zwiększenie stopnia komunikacji między sobą a tym samym unikanie i eliminowanie wewnętrznej konkurencji”. W pkt 2 „Dostawcy deklarują, że nie będą działać konkurencyjnie wobec siebie [...]”. Punkt 3 stanowi, że „Dostawcy wyrażają zgodę, że w przypadku stwierdzenia i udokumentowania, powtarzalnych zdarzeń kreowania wewnętrznej konkurencji, R. może ukarać danego dostawcę poprzez obniżenie wartości przyznanego bonusu.” W pkt 4 „Dostawcy wyrażają zgodę aby w procesie składania ofert do istotnych przetargów, konsultować z R., ceny i sposób reprezentacji grupy dostawców. Powyższe ma na celu ograniczenie wewnętrznej konkurencji.” - **informacja utajniona**]. Do zawarcia przedmiotowej umowy jednak nie doszło.

Dowód: Porozumienie z dnia 15.02.2012 r. (k. 365-366 akt adm.).

W wewnętrznej notatce (...) z dnia 16 lipca 2012 r. wskazano jednak, że [cel, polegający na eliminacji wewnętrznej konkurencji wśród członków stałej sieci zbiórki został zrealizowany - **informacja utajniona**].

Dowód: Notatka z dnia 16 lipca 2012 r. ze spotkania Komitetu Sterującego ds. realizacji Strategii (...) (k. 58-59 akt adm.).

Przedsiębiorcy należący do stałej sieci zbiórki w praktyce realizowali cele porozumienia poprzez informowanie (...) o działaniach innych podmiotów sieci niezgodnych z założeniami porozumienia. (...) s.c. w piśmie z dnia 15 maja 2012 r. skierowanym do Rafinerii (...), zwracała uwagę na konkurencyjne w stosunku do (...) s.c. działania spółki (...). Jednocześnie wyrażała swoje zaniepokojenie rozwojem konkurencyjnej spółki. Wskazała przy tym na działania (...), polegające na utworzeniu bazy zbierania oleju na terenie Ś.. Zwracała przy tym uwagę, że „prawdziwie oburzający jest fakt, iż w dniu 15.02.2012 otrzymaliśmy propozycję porozumienia mającego na celu poprawę relacji handlowych i eliminacji konkurencji wewnętrznej, które zostało skierowane do wszystkich dostawców oleju dla Rafinerii (...) S.A., w tym (...) oraz wspomnianej (...), do podpisania którego, jednak nie doszło. Porozumienie wg zapisów w nim zawartych jasno ograniczało działanie konkurencyjne wobec siebie, a w szczególności wobec podmiotów o mniejszym potencjale. Podsumowując pragniemy wyrazić pełne poruszenie i zaniepokojenie działaniami firmy (...), automatycznie deklarując nasz całkowity brak zgody i akceptacji dla takiej działalności.”.

Dowód: pismo (...) s.c. z dnia 17 maja 2012 r. (k. 35 akt adm.).

W odpowiedzi, (...) przekazała, że „dokłada wszelkich starań w celu eliminacji wewnętrznej konkurencji prowadzonej pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład stałej sieci dostawców olejów przepracowanych/odpadowych. Strategia w segmencie recyklingu olejów przepracowanych, którą obrała (...) S.A. i którą realizuję opiera się na kilkunastu dostawcach, działających w swych rejonach macierzystych tj. w obszarach lokalizacji spółek, głównych bez magazynowych. Wobec powyższego naszym głównym partnerem na obszarze województwa (...) jest spółka (...)”. Dalej (...) wskazała na konieczność zgodności działań z prawem konkurencji. Wskazuje zarazem, że „rozpoczęte działania, mające na celu eliminację wewnętrznej konkurencji będą dalej przez naszą spółkę kontynuowane, jednakże należy mieć świadomość, że efektywność tych działań nie jest zależna jedynie od (...) S.A. lecz przede wszystkim od podmiotów wchodzących w skład grupy stałych kontrahentów i ich chęć współpracy na wyznaczonych, proponowanych warunkach”.

Dowód: pismo Rafinerii (...) z dnia 18 maja 2012 r. (k. 36 akt adm.).

Natomiast w piśmie (...) sp. z o.o. z dnia 11 czerwca 2012 r. do (...) dotyczącym działań niektórych pozostałych podmiotów wchodzących w skład stałej sieci skupu, spółka informuje, że [podmioty te pomimo poczynionych ustaleń dotyczących „rejonalizacji” działania ww. podmiotów, nie przestrzegają tych ustaleń i podwyższają ceny. Jak wskazała spółka „w takiej sytuacji (...) płaci zupełnie niepotrzebnie duże pieniądze na dostarczony olej (a gdzie ekonomia?)”. Co więcej, (...) wskazała, że „należałoby doprowadzić do równowagi cen między spółkami, zatrzymać wyższe ceny dla strategicznych wytwórców, panować nad przetargami u strategicznych wytwórców dbając o rejonizację, ustalić rejonizację. [...] Kolejną kwestią jest przeciwdziałanie podwyższaniu ceny stwarzając konkurencję między spółkami. Jeżeli spółki mają konkurować, to po co było jednakowe malowanie samochodów i tworzenie sieci zbiórki?” - **informacja utajniona**].

Dowód: Pismo (...) z dnia 11 czerwca 2012 r. (k. 29-30 akt adm.).

W odpowiedzi na ww. pismo z dnia 18 czerwca 2012 r. (...) stwierdziła, że [zauważyła problem wewnętrznej konkurencji i w celu jej ograniczenia pomiędzy podmiotami tworzącymi stałą sieć skupu (...) przyjęła zasadę, że w przypadku utrzymywania i stosowania przez (...) równorzędnych cen zakupu, „rejonalizacja” będzie tworzyć się samoistnie, a jej granice będą wyznaczone przez koszty pozyskania olejów przez poszczególnych dostawców na danym terenie. (...) zwróciła również uwagę, że dużym problemem jest brak komunikacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami w trakcie

penetracji rynku i uczestniczenia w przetargach. Zdaniem (...), przy odpowiednim poziomie komunikowania się, możliwe jest ograniczenie wewnętrznej konkurencji i równoległe budowanie stałej sieci zbiórki. Ponadto stwierdzono, że w przypadku kilkunastu przetargów, o których prowadzeniu (...) posiadała informację udało się porozumieć z podmiotami tworzącymi stałą sieć zbiórki biorącymi udział w przetargu i odpowiednio wyeliminować wewnętrzną konkurencję. - **informacja utajniona**]

Dowód: odpowiedź Rafinerii (...) z dnia 18 czerwca 2012 r. (k. 31-32 akt adm.).

Z uwagi na istotne zmiany personalne w spółce, (...) nie jest jednak w stanie wskazać, których dokładnie przetargów miały dotyczyć wyżej wskazane działania, ani na czym konkretnie miały one polegać.

Dowód: Pismo (...) z dnia 6 listopada 2014 r., (k. 2512- 2519 akt adm.).

Kolejne Raporty wskazują jednak, że (...) [pracowała i optymalizowała proces organizacji, przepływu informacji oraz ofertowania do poszczególnych przetargów na oleje przepracowane, pomiędzy poszczególnymi podmiotami wchodzącymi w skład budowanej sieci zbiórki- **informacja utajniona**].

Dowód: Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 79 akt adm.).

Oprócz wskazanych wyżej zachowań członków sieci skupu zdarzały się przypadki, że podmioty tworzące stałą sieć zbiórki informowały (...) o ilościach i cenach, w jakich pozostałe podmioty wchodzące w skład sieci skupowały oleje odpadowe, a także z jakimi klientami posiadały relacje handlowe.

Dowód: Wiadomość e-mail [S.C. (...) (obecnie (...) A. C. sp.j). do (...) z dnia 1 sierpnia 2011 r. wraz z załącznikiem oraz wiadomość (...) sp. z o.o. do pana (...) z dnia 7 marca 2012 r. wraz z załącznikiem-**informacja utajniona**], (k. 37-38 akt adm.).

W Umowach sprzedaży zawartych przez Rafinerię (...) z uczestnikami stałej sieci skupu w grudniu 2012 r. obowiązujących od dnia 01 stycznia 2013 r. nie zawarto już postanowień dotyczących zobowiązania podmiotów tworzących stałą sieć skupu do wzajemnego niekonkurowania.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013 r. (k. 1- 5 akt adm.) Prezes UOKiK wszczął postępowanie w sprawie zawarcia przez (...) wchodzących w skład stałej sieci skupu olejów odpadowych dla (...), tj.

1. Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w J.;
2. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.;
3. T. S. (1) prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą T. S. (1) w L. oraz pana M. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą E. M. B. w L., wspólników spółki cywilnej (...) S.C. (...), M. B.;
4. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.;
5. (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.;
6. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;
7. J. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.;
8. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.;
9. J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza

10. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.;
11. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.;
12. K. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.;
13. A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I. oraz G. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I., wspólników spółki cywilnej (...).C. G. S., A. S.;
14. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

I. porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, polegającego na ustalaniu cen skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez Przedsiębiorców wymienionych w pkt 2 – 14 w umowach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania, z uwagi na możliwość naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

II. porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, polegającego na podziale rynku skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez (...) wymienionych w pkt 2 – 14 w umowach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania, z uwagi na możliwość naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego strony postępowania ustosunkowały się do zarzutów zawartych w postanowieniu, zaprzeczając zawarcie porozumienia.

Rafineria (...) stanęła na stanowisku, zgodnie z którym “przyjęcie klauzuli [...] było efektem postulatów zgłaszanych przez część podmiotów wymienionych w załączniku nr 6 do ww. umów. Były to jednak postulaty zgłaszane w formie ustnej. Z uwagi na zmiany personalne w Spółce, które objęły także osoby zaangażowane w prace w ramach tego segmentu działalności Spółki, (...) S.A. nie jest obecnie w stanie wskazać konkretnych podmiotów zgłaszających takie postulaty. Uwzględniając te postulaty Spółka przygotowała projekty umów zawierających przedmiotowe klauzule i rozesała te projekty do akceptacji podmiotów tworzących stałą sieć zbiórki. Umowy zostały zaakceptowane przez dostawców Spółki”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 13 grudnia 2013 r. (k. 23-27 akt adm.).

Odnosząc się do kwestii monitorowania przestrzegania zakazu konkurowania, (...) stwierdziła, że „w związku z tym, że klauzula [...] nie była uwarunkowana jakimikolwiek karami i restrykcjami, monitorowanie jej przestrzegania odbywało się w ramach prowadzonych przez Spółkę ogólnych obserwacji i analiz rynku. Spółka nie egzekwowała przedmiotowej klauzuli i wobec tych podmiotów nie były podejmowane żadne działania prawne”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 13 grudnia 2013 r., (k. 23-27 akt adm.).

W kolejnym piśmie, (...) wskazała, że „założeniem ani intencją Modelu Zakupu jak również porozumień zawieranych z Dostawcami w jego ramach w żadnym stopniu nie było ograniczenie konkurencji, a wyłącznie zabezpieczenie stabilnych dostaw olejów przepracowanych do Spółki” a „pominięcie przez Prezesa UOKiK powyżej przedstawionego kontekstu ekonomiczno-prawnego byłoby sprzeczne ze współczesną aksjologią prawa ochrony konkurencji, wyrażającą się w tzw. podejściu ekonomicznym”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r., (k. 2448- 2455 akt adm.).

Zdaniem (...) „brzmienie przedmiotowej klauzuli w żadnym stopniu nie sugeruje ani nie może sugerować, aby przewidziany nią zakaz konkurowania oznaczał zobowiązanie od ustalania cen czy też konieczność ustalania cen skupu olejów odpadowych bądź określony, uzgodniony przez (...) J. i Dostawców, podział rynku skupu olejów odpadowych”

a „zakres działalności prowadzonej przez poszczególnych Dostawców wynikał ze spotykanych niemal w każdej branży czynników rynkowych i gospodarczych, a nie z ustaleń pomiędzy dostawcami a Spółką”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r., (k. 2448- 2455 akt adm.).

W opinii (...) „wprowadzona w umowach klauzula zakazu konkurencji mogła przypominać Dostawcom o konieczności utrzymywania dobrych relacji biznesowych z ich dotychczasowymi klientami i pozyskiwania nowych klientów, przy zachowaniu zasad uczciwej konkurencji. [...] (...) J. w żadnym zakresie nie uczestniczyła w kształtowaniu polityk cenowych Dostawców i zakłada, że ci ostatni opierali je o rachunek ekonomiczny, uwzględniający skalę prowadzonej działalności”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r., (k. 2448- 2455 akt adm.).

(...) dodatkowo wskazywała, że przedmiotowe umowy nie zawierały żadnych sankcji za złamanie jej postanowień i nie mogły wywołać żadnych negatywnych skutków na rynku. Zdaniem (...), monitorowanie realizacji przez Dostawców umów dotyczących dostaw do (...) J. olejów przepracowanych odbywały się wyłącznie w ramach “standardowych, zwykłych obserwacji rynku”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r., (k. 2448- 2455 akt adm.).

(...) wskazała ponadto, że „pomimo iż strony postępowania nie rozwiązały formalnie umów przed dniem 31 grudnia 2012 r., to rozpoczęły negocjacje nowych umów, niezawierających kwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień już od przełomu II i III kwartału 2012 r. Wskazuje to jednoznacznie na intencję zaprzestania stosowania umów zawierających postanowienia budzące wątpliwości Prezesa UOKiK. Nowe umowy zawierane były już począwszy od 17 grudnia 2012 r., a ich obowiązywanie od 1 stycznia 2013 r. wynikało wyłącznie ze względów organizacyjnych i technicznych związanych z rozliczaniem ujednoliconych wolumenów dostaw oraz nowymi wymaganiami fizyko-chemicznymi zakupywanego przez Spółkę oleju odpadowego”.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r., (k. 2448- 2455 akt adm.).

Odnosząc się do wspólnych uzgodnień w zakresie ofertowania do znaczących przetargów, a także przepływu informacji, jaki miał mieć miejsce pomiędzy (...) a pozostałymi stronami postępowania w zakresie udziału w przetargach, (...) wskazała, że ze względu na zmiany personalne w Spółce nie jest w stanie wyjaśnić, na czym działania te miały polegać. Nie jest również w stanie zidentyfikować przetargów, w których działania te mogły mieć miejsce.

Dowód: (...) S.A. z dnia 6 listopada 2014 r. (k. 2512- 2519 akt adm.).

(...) dodatkowo podnosiła, że postępowanie antymonopolowe w sprawie zostało wszczęte po upływie terminu przedawnienia i jako takie powinno zostać umorzone.

Dowód: (...) S.A. z dnia 29 sierpnia 2014 r. (k. 2448- 2455 akt adm.).

Wskazane powyżej stanowisko Rafinerii (...) S.A. zostało powtórzone w ostatecznym stanowisku Spółki z dnia 18 grudnia 2014 r. Spółka dodatkowo podkreśliła w nim, że celem nawiązania trwałej współpracy ze stronami postępowania było jedynie zabezpieczenie stabilnych i jednocześnie zwiększonych w stosunku do lat poprzedzających wdrożenie Modelu Zakupu dostaw olejów do spółki oraz dla pełniejszego wykorzystania mocy nowoczesnej instalacji.

Dowód: (...) S.A. z dnia 18 grudnia 2014 r. (k. 2796 akt adm.).

(...) wskazała ponadto, że nie doszło do faktycznego wprowadzenia w życie klauzul umownych zakazujących działań konkurencyjnych, co potwierdzają m.in. takie okoliczności jak: (i) brak uzgodnionych przez strony wykazu podmiotów sprzedających oleje, z którymi dany Dostawca miałby współpracować oraz brak przypisania poszczególnych obszarów geograficznych skupowania olejów, (ii) nieuczestniczenie przez (...) S.A. w kształtowaniu polityk cenowych stron postępowania, czy też w wyborze wytwórców olejów, do których decydowały się kierować swoje oferty, (iii) brak

podejmowania przez (...) S.A. działań monitorujących i dyscyplinujących, (iv) brak zrozumienia przez strony postępowania zakresu zakazu przewidzianego klauzulą umowną będącą przedmiotem postępowania, co skutkowało jej niestosowaniem, (v) prowadzenie wzajemnej rywalizacji rynkowej przez strony postępowania, (vi) prowadzenie przez niektóre strony postępowania działalności na terenie całego kraju pomimo zarzutu Prezesa UOKiK o podziale rynku, (vii) ograniczenie zakresu działalności niektórych stron do obszaru sąsiadującego z ich siedzibą jedynie ze względów logistycznych i z powodu kosztów transportu. W ocenie Spółki nie można zatem stwierdzić, by przedmiotowe klauzule spowodowały jakikolwiek skutek dla konkurencji na rynku właściwym. Co więcej, Spółka nie czerpała żadnych korzyści z wprowadzenia klauzuli umownej w omawianym kształcie.

Dowód: (...) S.A. z dnia 18 grudnia 2014 r. (k. 2797-2804 akt adm.).

Na koniec Spółka wskazała na fakt współpracy z Prezesem UOKiK w toku postępowania, brak wcześniejszych naruszeń u.o.k.k. przez Spółkę, a także na fakt usunięcia przedmiotowych klauzul jeszcze przed wszczęciem postępowania antymonopolowego.

Dowód: (...) S.A. z dnia 18 grudnia 2014 r. (k. 2804-2805 akt adm.).

Zdaniem Spółki (...), przedmiotowa klauzula w praktyce nie funkcjonowała i nikt nie monitorował ani nie dyscyplinował w zakresie jej przestrzegania.

Dowód: Pismo (...) z dnia 5 grudnia 2013 r. (k. 410 akt adm.).

(...) Sp.j. T. S. (1), M. B. (poprzednio (...) s.c.) zaprezentowała stanowisko, zgodnie z którym wskazana klauzula „najprawdopodobniej miała w zamiśle ograniczać możliwości podkupywania oleju przepracowanego przez podmioty wymienione w załączniku 6 na terenach działań w teorii należących do innych podmiotów będących w stałych relacjach z R.”. Jednocześnie Spółka twierdzi, że „niektóre z podmiotów, o których mowa w Załączniku nr 6 dokonywały transakcji zakupowych na terenach innych dostawców oleju do Rafinerii (...) S.A., teoretycznie więc nie stosując zapisów klauzuli”. Inicjatorem dodania do umowy wskazanej klauzuli miała być (...).

Dowód: (...) s.c. z dnia 10 grudnia 2013 r. (k. 484 akt adm.).

Spółka (...) otrzymywała ponadto sygnały od obsługiwanych klientów odnośnie działań innych odbiorców oleju przepracowanego (w tym członków Systemu Zbiórki) proponujących wielokrotnie wyższą cenę. Z tego względu wystosowała pismo do (...) informujące o tym fakcie, z prośbą o analizę tych działań w odniesieniu do klauzuli zakazującej konkurowania.

Dowód: (...) s.c. z dnia 10 grudnia 2013 r. (k. 485 akt adm.), pismo (...) s.c. z dnia 17 maja 2012 r. wraz z odpowiedzią Rafinerii (...) z dnia 18 maja 2012 r. (k. 35-36 akt adm.).

W opinii Przedsiębiorstwa Handlowo Usługowego (...) sp. z o.o., nie miała ona dostatecznej wiedzy, jak wskazana klauzula miała funkcjonować. Spółka nie była również monitorowana ani dyscyplinowana w tym zakresie.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 06 grudnia 2013 r., (k. 412 akt adm.).

Co więcej Spółka (...) podniosła, że umowa z (...) miała „praktycznie wymiar adhezyjny, tzn. nienegocjowalny zarówno co do zasady, jak i co do warunków, w tym warunków cenowych”. Ponadto Spółka zwróciła uwagę, że kwestionowane postanowienie umowne faktycznie nigdy nie funkcjonowało. Spółka stanęła na stanowisku, że „[...] zarówno wcześniej, jak i w 2011 r., jak również później i obecnie, w praktyce PHU (...) nie kontaktowała się i nadal nie kontaktuje się z podmiotami [członkami Sieci – przyp. wł.] w sprawach handlowych, a w szczególności nie dokonuje żadnych wspólnych działań handlowych. Wynika to z przyjętej praktyki PHU (...) samodzielnego działania na rynku oraz właśnie z faktu, iż podmioty te stanowią konkurencję”.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 16 stycznia 2014 r. (k. 703-708 akt adm.).

Spółka (...) zwróciła ponadto uwagę na fakt, iż kwestionowana umowa przestała wiązać strony w dniu 31 grudnia 2012 r., a „postępowanie wszczynane jest z chwilą doręczenia postanowienia stronom postępowania (czyli w dn. 3 stycznia 2014 r.)”. W opinii (...) doszło zatem do przekroczenia ustawowego terminu wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 16 stycznia 2014 r., (k. 703-708 akt adm.).

(...) A. C. sp.j. wyjaśniła, że „nie stanęła nigdy przed problemem stosowania klauzuli [...] i nie wiedziała w chwili podpisania umowy na czym miałyby polegać funkcjonowanie wskazanej wyżej klauzuli w praktyce”. Co więcej, umowa zawierająca przedmiotową klauzulę miała charakter adhezyjny, której warunki w całości zostały przedstawione przez (...). Zdaniem Spółki, nie dochodziło do monitorowania ani dyscyplinowania w zakresie wywiązywania się z klauzuli dot. zakazu konkutowania.

Dowód: Pismo (...) A. C. sp.j. z dnia 10 grudnia 2013 r., (k. 498-500 akt adm.).

Ponadto (...) A. C. sp.j. stanęła na stanowisku, że należy umorzyć postępowanie ze względu na jego zbyt późne wszczęcie. W opinii Spółki „do wszczęcia postępowania antymonopolowego względem (...) A. C. sp. j. doszło z dniem 03.01.2014 r. (dzień doręczenia stronie postanowienia z dnia 31.12.2013 r. – o wszczęciu postępowania antymonopolowego znak: (...))”, a nie z chwilą wydania przez Prezesa UOKiK ww. postanowienia.

Dowód: Pismo (...) A. C. sp.j. z dnia 31 marca 2014 r. (k. 1786-1793 akt adm.) oraz pismo z dnia 23 grudnia 2014 r., (k. 2814-2816 akt adm.).

Nadto Spółka zwróciła uwagę, że porozumienie z dnia 15.02.2012 r. „nie zostało nigdy podpisane przez podmioty, które miały brać w nim udział. Tym samym dokument powyższy może być traktowany jedynie jako oferta skierowana do dostawców, a nie wiążące strony porozumienie. [...] Jednocześnie podkreślić należy, że (...) A. C. sp.j. nigdy nie startowała w przetargach na olej przepracowany/odpadowy z udziałem innych podmiotów wskazanych w „porozumieniu” z dnia 15.02.2012 r., tym samym nigdy nie konsultowała z R. ceny i sposobu reprezentacji grupy dostawców w procesie składania ofert w przetargach”. Spółka nie zawierała również żadnych „umów o współpracy” z (...) a jedynie Umowy o sprzedaży. Zdaniem spółki, same „postanowienia zawarte w § 9 ust. 3 umowy sprzedaży nr (...) z dnia 01.12.2011 r. bynajmniej nie mogą stanowić uzasadnienia dla twierdzenia o rzekomym zawarciu [...] jakiegokolwiek porozumienia”, ponieważ: (i) „umowy sprzedaży zawarte pomiędzy (...) a (...) A. C. sp.j. miały charakter dwustronny, toteż nie mogą być traktowane jako porozumienia zawarte pomiędzy podmiotami wymienionymi w pkt 2-14 postanowienia UOKiK z dnia 31.12.2013 r.”, (ii) „podmiotem umów sprzedaży zawartych pomiędzy (...) S.A. a (...) A. C. sp.j. była dostawa oleju przepracowanego/odpadowego za wynagrodzeniem”; (iii) „przedmiotem umów powyższych nie było prowadzenie skupu olejów przepracowanych/odpadowych na rzecz (...) S.A. za wynagrodzeniem”, (iv) „w umowach sprzedaży określono wynagrodzenie za dostawę oleju przepracowanego/odpadowego do (...) S.A. a nie skup oleju przepracowanego/odpadowego”. Spółka zwróciła również uwagę na fakt, że „przestrzeganie wymienionej wyżej klauzuli umownej [...] nie zostało w umowie zabezpieczone żadną sankcją za jej nieprzestrzeganie”.

Dowód: Pismo (...) A. C. sp.j. z dnia 31 marca 2014 r. (k. 1786-1793 akt adm.).

Zdaniem spółki (...) „[...] celem przedmiotowej klauzuli było wymuszenie przez Rafinerię (...) S.A. określonego zachowania kontrahentów zainteresowanych dostawą olejów przepracowanych do (...). (...) pretendowała do roli organizatora tego rynku w regionie i narzucała swoim dostawcom ograniczenia w wykonywaniu ich działalności. (...) wymuszała przestrzeganie tej klauzuli stosując kontrole i żądając wyjaśnień od podmiotów naruszających jej funkcjonowanie pod rygorem wypowiedzenia umowy. Strony umowy traktowały klauzulę jako dodatkowy obowiązek dostawcy a nie jego przywilej. [...] jedynym podmiotem monitorującym i dyscyplinującym przestrzeganie klauzuli była (...). Odbywało się to w drodze przeglądów faktur dostawcy oleju przez osoby umocowane przez (...). Przykładowo, (...) wzywała [...] spółkę do składania wyjaśnień w sprawie faktury ujawnionej w toku prowadzonej przez (...) kontroli”.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 10 grudnia 2013 r., (k. 571-572 akt adm.).

Dodatkowo Spółka podniosła, że Umowa Sprzedaży będąca przedmiotem postępowania była umową dwustronną i nie zawierała zobowiązań wobec osób trzecich. Umowa ta nie precyzowała przy tym, jakich działań konkurencyjnych nie może podejmować kontrahent Rafinerii (...) S.A. Co więcej Spółka wskazuje na adhezyjny charakter umowy wynikający z dysproporcji siły ekonomicznej pomiędzy Rafinerią (...) S.A. a pozostałymi stronami postępowania. Zdaniem Spółki to (...) „posiadała klucz do regulowania ceny” skupu olejów odpadowych.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r., (k. 2809-2810 akt adm.).

(...) sp. z o.o. wskazała ponadto, że „zestawiając powyższe tezy: adhezyjność umowy (brak konieczności realizowania interesów słabszego kontrahenta), brak interesu (...) w kształtowaniu ceny skupu pomiędzy stroną a wytwórcami olejów przepracowanych, możliwość regulowania tych cen przez (...) zwykłymi mechanizmami rynkowymi, nie można wysnuć wniosku, że Umowa zawierała zobowiązanie do ustalania ceny skupu olejów odpadowych”.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r., (k. 2810 akt adm.).

Odnosząc się do zarzutu podziału rynku Spółka podkreśliła, że o geograficznym zasięgu działania poszczególnych uczestników rynku decydują przepisy ekonomiczne, a nie wyłącznie ich wola. Mając dodatkowo na uwadze, że „Umowa nie wyraża się jasno [...] na temat podziału rynku, przeprowadzenie jej interpretacji przez pryzmat okoliczności i sposobu wykonywania nie pozwala przyjąć, że w jej treści strony zawarły postanowienia dzielące rynek wg jakiegokolwiek kryterium”. Zdaniem Spółki umowa nie wprowadzała więc podziału rynku właściwego.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r. (k. 2811 akt adm.).

(...) podniosła ponadto, że żaden z dokumentów wewnętrznych Rafinerii (...) S.A. nie był znany stronie i wobec tego nie może być dowodem na treść woli strony przy zawieraniu Umowy.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r. (k. 2811 akt adm.).

Spółka podkreśliła ponadto, że nie kontaktowała się z innymi podmiotami wymienionymi w załączniku do Umowy Sprzedaży w celu ustalenia cen lub sposobu działania w przetargach, ani też nie przystępowała do jakichkolwiek porozumień ograniczających konkurencję z innymi podmiotami wymienionymi w tym załączniku.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r. (k. 2811 akt adm.).

Na końcu ostatecznego stanowiska w sprawie Spółka podniosła, że doszło do przedawnienia wszczęcia postępowania antymonopolowego z uwagi na doręczenie stronie postanowienia o jego wszczęciu 3 stycznia 2014 r.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 19 grudnia 2014 r. (k. 2812 akt adm.).

J. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K. stanął na stanowisku, że klauzula dotycząca zakazu konkurencji była „zapisem martwym” i nie była przestrzegana przez żadną ze stron umowy. Zastosowano ją wskutek braku wiedzy obu stron umowy w zakresie ewentualnych konsekwencji. Inicjatorem zawarcia umowy w takim kształcie była Rafineria (...). Zdaniem Przedsiębiorcy nie dochodziło do monitorowania ani dyscyplinowania przez (...) w zakresie realizacji przedmiotowej klauzuli.

Dowód: Pismo ww. Przedsiębiorcy z dnia 09 grudnia 2013 r. (k. 472-473).

Spółka (...) zajęła stanowisko, że klauzula dotycząca zakazu konkurencji była „zapisem martwym” i nigdy nie była stosowana. Jej inicjatorem była Rafineria (...), która jednak nie monitorowała, ani też nie dyscyplinowała przedsiębiorców w zakresie klauzuli.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 06 grudnia 2013 r. (k. 452-453 akt adm.).

J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą

F.U.H. E. J. M. w S. wskazywał, że przedmiotowa klauzula nie funkcjonowała w praktyce a „wszystkie regulacje stanowiły wynik szeroko prowadzonych negocjacji przy ustalaniu treści umowy”.

Dowód: Pismo J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą

F.U.H. E. J. M. w S. z dnia 09 grudnia 2013 r. (k. 465 akt adm.).

Nadto ten sam Przedsiębiorca zajął stanowisko, że „w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego nie sprecyzowano w jaki sposób z generalnego, o szerokim zakresie pojęciowym zwrotu „działania konkurencyjne” wywiedziono, iż doszło do ustalania cen i podziału rynku skupu olejów odpadowych. Ogólnie, przywołane powyżej postanowienie umowne nie może bowiem przesądzać o tym, że porozumienie ma charakter ograniczający konkurencję. [...] Wskazany zapis nie stanowi i nigdy nie stanowił essentiala negocjacji umów zawieranych z przedsiębiorcami przez (...)”.

Dowód: Pismo J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą

F.U.H. E. J. M. w S. z dnia 13 stycznia 2014 r. (k. 582-586 akt adm.).

J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą

F.U.H. E. J. M. w S. argumentował dalej, iż „[...] organ antymonopolowy stawiając zarzuty [...] nie skonkretyzował ich, chociażby nie wymienił explicite konkretnych zachowań mających naruszać konkurencję”.

Dowód: Pismo ww. Przedsiębiorcy z dnia 13 stycznia 2014 r. (k. 582-586 akt adm.).

W kolejnym piśmie J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. wskazywał jednak, że analizowane w postępowaniu postanowienie umowne miało charakter adhezyjny, nie miało na niego wpływu i mógł jedynie zaakceptować jego umieszczenie w umowie albo przedmiotowej umowie nie podpisać w ogóle. Co więcej klauzula ta była zapisem nieprzeznaczonym przez niego w praktyce. (...) S.A. również nie sprawdzała, ani nie egzekwowała jej postanowień. Przedsiębiorca wskazał ponadto, że nieprzewidziana została żadna sankcja za nieprzeznaczanie klauzuli, ani nie przewidziano terminu jej realizacji. Jednocześnie podkreślił, że w jego opinii wszczęcie postępowania antymonopolowego w sprawie nastąpiło z chwilą doręczenia stronie postanowienia o jego wszczęciu, a więc już po upływie roku od końca roku, w którym przestała obowiązywać umowa z dnia 01 grudnia 2011 r. zawierająca przedmiotową klauzulę.

Dowód: Pismo J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą

F.U.H. E. J. M. w S. z dnia 24 listopada 2014 r. (k. 2737-2740 akt adm.).

Zdaniem Spółki (...) klauzula dotycząca zakazu konkurowania „[...] dotyczyła współpracy między głównymi dostawcami olejów przepracowanych i miała na celu ograniczenie konkurencji między firmami, które dostarczały olej przepracowany do (...). Wzrost cen skupu olejów przepracowanych spowodował, że dostawcy Rafinerii (...) zaczęli mocno „przebijać” ceny na rynku. Umieszczenie klauzuli miało na celu eliminację takich zachowań. Inicjatorem zapisów była (...)”. Spółce nie są znane przypadki monitorowania przestrzegania klauzuli.

Dowód: Pismo (...) z dnia 09 grudnia 2013 r. (k. 467-468 akt adm.).

(...) s.c. stwierdziła, że jako dostawca nie miała alternatywy wobec warunków proponowanych przez (...). Jak twierdzi: „Wprawdzie w zapisie „nie będzie prowadził działań konkurencyjnych...” mowa była o powstrzymaniu się od konkurowania między firmami, ale nikt spośród podmiotów konkurencyjnych tego nie przestrzegał. W praktyce przeniosło się to na znaczny wzrost cen zakupu olejów odpadowych”. Inicjatorem wspomnianej klauzuli miała być Rafineria (...). Poza tym zdaniem A. (...) monitorowała przestrzeganie klauzuli, jednakże nie miała nad tym całkowitej kontroli i spółka (...) nie ponosiła z tego tytułu konsekwencji. A. zwróciła ponadto uwagę, że „często ceny zakupu

proponowane w przetargach wynikały z licytacji pomiędzy firmami będącymi w stałych relacjach handlowych z R.". Podsumowując Przedsiębiorca ocenił, że „ zapis wprowadzony do umowy handlowej zawartej z Rafinerią (...) był jedynie próbą kontroli działań konkurencyjnych między firmami i od początku był ignorowany i nieprzestrzegany przez większość firm.”

Dowód: (...) s.c. z dnia 04 grudnia 2013 r. (k. 408 akt adm.).

Jak stwierdziła z kolei spółka (...), projekt umowy opracowywany był przez przedstawicieli (...). „Zapis ten (dot. zakazu konkurowania – przyp. wł.) miał zwrócić uwagę firmom zbierającym odpad oleju przepracowanego dla (...) jak i dla innych podmiotów działających na rynku w zakresie recyklingu olejów niezależnie od (...), aby nie demolowały rynku wzajemnym podbijaniem cen skupu, ponieważ olej odpadowy nie ma stałej charakterystyki i wytwórcy odpadu mają tendencje by w sztuczny sposób zwiększać jego ilość poprzez dodawanie do niego innych niż olej substancji [...] tym samym znacząco obniżając ich wartość jako surowca do recyklingu”.

Dowód: Pismo (...) z dnia 09 grudnia 2013 r. (k. 470 akt adm.).

Spółki (...) i (...) oraz (...) s.c. wspólnie zajęły stanowisko, zgodnie z którym klauzule dotyczące zakazu konkurowania nigdy nie były stosowane, a ich przedstawiciele „ nie do końca rozumieli znaczenie ww. postanowień umownych, tym bardziej, że były one nieprecyzyjne, niejasne. [...] O braku precyzji, jasności opisywanych powyżej postanowień umownych dobitnie świadczy treść wyjaśnień składanych przez uczestników postępowania antymonopolowego w toku postępowania wyjaśniającego. Osoby sporządzające pisma miały różną ocenę treści klauzul i wynikających z nich zobowiązań”.

Dowód: Pismo (...), (...) oraz (...) s.c. z dnia 11 marca 2014 r. (k. 1470-1473 akt adm.).

Nadto ww. Spółki zauważyły, że „zostały zawiadomione o wszczęciu postępowania antymonopolowego poprzez doręczenie im postanowienia Organu antymonopolowego w tej sprawie, co nastąpiło w styczniu 2014 r., czyli ponad rok od chwili utraty mocy obowiązującej opisywanych powyżej klauzul umownych. Upłynął więc już termin przedawnienia możliwości zainicjowania niniejszego postępowania, wobec czego winno być ono umorzone”. Stanowisko to zostało powtórzone w piśmie z dnia 16 grudnia 2014 r.

Dowód: Pismo (...), (...) i (...) s.c. z dnia 11 marca 2014 r. (k. 1470-1473 akt adm.) oraz pismo z dnia 16 grudnia 2014 r. (k. 2790-2793 akt adm.).

W piśmie zawierającym ostateczne stanowisko, ww. podmioty wskazały, że klauzula umowna zakazująca konkurowania miała „charakter wybitnie blankietowy” a strony „nie skonkretyzowały owych zapisów w taki sposób, aby dało się zrozumieć i ustalić jakie czynności są działaniami konkurencyjnymi”. W opinii Spółek postanowienia te nie pozwalają określić, jakie konkretne działania lub zaniechania są dozwolone lub zabronione. Z tego też powodu nie stanowią one oświadczeń woli tworzących jakikolwiek stosunek prawny.

Dowód: Pismo (...), (...) i (...)s.c. z dnia 16 grudnia 2014 r. (k. 2790-2793 akt adm.).

Ww. Spółki wskazują ponadto, że „mocą kwestionowanego porozumienia żaden z dostawców przepracowanych olejów nie ograniczył swej pozycji rynkowej deklarując jakąkolwiek utratę samodzielności w zakresie cen nabywania i zbywania towarów ani poprzez ograniczenie swych działań do jakiegokolwiek segmentu rynku, w tym segmentu geograficznego”. Brak jest zatem zakazanego ustawą celu porozumienia.

Dowód: Pismo (...), (...) i (...) s.c. z dnia 16 grudnia 2014 r. (k. 2790-2793 akt adm.).

Prócz tego ww. Spółki podkreślają, że pomiędzy stronami postępowania istniała konkurencja, której przejawem było składanie ofert w przetargach, czy też współpraca handlowa z pominięciem Rafinerii (...) S.A. W opinii Spółek potwierdzać to mają również pisma kierowane przez niektórych dostawców Rafinerii (...) S.A., które wskazują

na konkurencyjne działania innych dostawców. Spółki wskazują ponadto na adhezyjny, nienegocjowalny charakter umów.

Dowód: Pismo (...), (...) i (...) s.c. z dnia 16 grudnia 2014 r. (k. 2790-2793 akt adm.).

Spółka (...) zaprezentowała stanowisko, zgodnie z którym nie stosowała się do zapisu klauzuli o zakazie konkurencji i istniała „normalna konkurencja” między przedsiębiorcami. Inicjatorem klauzuli miała być (...), która stosowała „analizy monitorujące”.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 09 grudnia 2013 r. (k. 463 akt adm.).

Jak wskazała też Spółka (...), nigdy nie informowała (...) o przetargach, w których zamierzała brać udział, ani nie uzgadniała z (...) i innymi członkami Sieci warunków składanych ofert.

Dowód: (...) sp. z o.o. z dnia 31 stycznia 2014 r. (k. 614- 625 akt adm.).

Według K. M. P.H.U. w K. klauzula dot. zakazu konkurencji zobowiązywała do nieprowadzenia działań konkurencyjnych wobec podmiotów, które podpisały umowę o współpracy z (...). Pomimo tego, strony umowy o współpracy składały jednak zróżnicowane cenowo oferty w przetargach publicznych. Inicjatorem zawarcia umowy w takim wymiarze była Rafineria (...). Nie podejmowała jednak prób monitorowania lub dyscyplinowania tego Przedsiębiorcy w zakresie przestrzegania przedmiotowej klauzuli.

Dowód: Pismo K. M. P.H.U. w K. z dnia 11 grudnia 2013 r. (k. 579 akt adm.).

W toku postępowania Rafineria (...) S.A. złożyła wnioski o wydanie na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy antymonopolowej decyzji zobowiązującej. Spółka wskazała na możliwość zobowiązania się do podjęcia następujących działań:

1. niestosowania w przyszłości zobowiązań umownych, na podstawie których przedsiębiorcy tworzący sieć zbiórki byłiby zobligowani do wzajemnego niekonkurowania;
2. niepodjęcia żadnych działań, które wpływałyby na ograniczanie konkurencji pomiędzy ww. przedsiębiorcami;
3. wdrożenia wewnętrznych procedur w zakresie komunikacji przedstawicieli (...) J. z przedsiębiorcami tworzącymi sieć zbiórki w celu zapewnienia, że działania Spółki są zgodne z prawem konkurencji;
4. wdrożenia wewnętrznych procedur prawno-antymonopolowej weryfikacji i akceptacji rozważanych przez Spółkę przedsięwzięć biznesowych i uregulowań umownych, w tym w szczególności służących realizacji założonych celów strategicznych w odniesieniu do olejów przepracowanych;
5. stałego monitorowania poziomu stosowania i przestrzegania nowo-wdrożonych procedur wewnętrznych;
6. przeprowadzania regularnych, powtarzanych cyklicznie, szkoleń z zakresu reguł prawa konkurencji dla obecnych i nowych pracowników (...) J., odpowiedzialnych za kontakty handlowe z przedsiębiorcami tworzącymi sieć zbiórki.

Pismem z dnia 02 grudnia 2014 r. strony postępowania zostały zawiadomione o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy i wypowiedzenia się w zakresie zebranych dowodów i materiałów (k. 2766 akt adm.).

30 grudnia 2014 r. Prezes UOKiK wydał zaskarżoną Decyzję, którą uznał za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz z art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji wyłącznie zawarcie przez wymieniane wcześniej podmioty należące do stałej sieci skupu olejów odpadowych dla (...) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, polegającego na podziale rynku skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez tych (...) w umowach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania

i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 01 stycznia 2013 r., za co nałożył na wszystkie te podmioty kary pieniężne.

Spółka Rafineria (...) S.A. z siedzibą w J. została przejęta przez Rafinerię (...) S.A. z siedzibą w T. na podstawie uchwały o połączeniu przez przejęcie podjętej 28 listopada 2014 r. przez nadzwyczajne zgromadzenia obydwu Spółek, w wyniku czego Rafineria (...) S.A. z siedzibą w T. stała się następcą prawnym Rafinerii (...) S.A. z siedzibą w J. i zmieniła nazwę Spółki na (...) S.A. z siedzibą w T. (k. 133- 140 akt sąd.).

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód zarzucił zaskarżonej Decyzji naruszenie prawa materialnego w zakresie art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą jego niewłaściwym zastosowaniem, polegającym na nieuprawnionym, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, uznaniu, że doszło do zawarcia, m.in. z udziałem powoda, porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, mającego polegać na podziale tego rynku, art. 106 ust. 1 pkt 1 oraz art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na wymierzeniu powodowi kary rażąco wygórowanej w okolicznościach przedmiotowej sprawy, w szczególności po uwzględnieniu postawy powoda, a także krótkotrwałości oraz dobrowolnego zaprzestania rzekomych działań sprzecznych z przepisami obowiązującego prawa. Podniósł także zarzut naruszenia art. 93 ustawy oikik poprzez wszczęcie postępowania antymonopolowego po upływie rocznego okresu umożliwiającego mu takie działanie, tj. dopiero w styczniu 2014 r.

Sąd dokonując analizy zaskarżonej Decyzji pod kątem stawianych jej zarzutów uznał, że Decyzja Prezesa UOKiK jest słuszna i znajduje uzasadnienie w przepisach prawa, zaś podnoszone w odwołaniu przez powoda - J. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. zarzuty nie mogą skutkować jej uchynieniem, ani ewentualnie zmianą w części dotyczącej nałożenia na powoda kary pieniężnej poprzez obniżenie rzeczony kary do kwoty 7.783,86 zł.

W ocenie Sądu Prezes UOKiK prawidłowo przyjął, iż zawarte pomiędzy Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. wymienionymi w Decyzji podmiotami posiadającymi status przedsiębiorców, w tym J. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. porozumienie było porozumieniem określonym w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), do zawarcia którego doszło na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, które spowodowało naruszenie interesu publicznoprawnego.

Zgodnie z wyżej wskazanym przepisem art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na podziale rynków zbytu lub zakupu. Porozumienia podziałowe mogą zatem występować zarówno po stronie podażowej jak i popytowej rynku.

Porozumienia podziałowe wymagają powstrzymania się od działań na określonej części rynku, czy w odniesieniu do danej grupy klientów. Naturalną konsekwencją podziału rynku stanowi wykreowanie rynku (lub jego części), na którym operuje ograniczona liczba konkurentów (w niektórych wypadkach nawet jeden podmiot). Porozumienia podziałowe służą określeniu "strefy wpływów" zaangażowanych w nie przedsiębiorców (A. Jurkowska, Porozumienia kooperacyjne, s. 179). Stwarza to oczywistą barierę wejścia na rynek. Porozumienia podziałowe, służące alokowaniu klientów, terytoriów, czy asortymentu, prowadzą do eliminacji konkurencji pomiędzy przedsiębiorcami, którzy dokonali podziału, gdyż zyskują oni swoisty monopol na określonym obszarze lub wobec danej grupy konsumentów. (Komentarz do art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Legalis zaczerpnięty z: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, red. prof. dr hab. Tadeusz Skoczny, wyd. 2 z 2014 r.).

Antykonkurencyjny wymiar porozumień może przejawiać się poprzez z góry założony antykonkurencyjny cel lub rzeczywisty antykonkurencyjny skutek. Cel i skutek nie muszą występować łącznie, przesłanki mają charakter alternatywny. Antykonkurencyjny cel porozumienia istnieje obiektywnie, niezależnie od subiektywnego przekonania jego uczestników o celu, który przyświecał przystąpieniu do porozumienia. Cel porozumienia należy wywodzić nie tylko z literalnego brzmienia umowy lub innego dokumentu, ale z całokształtu okoliczności towarzyszących zawarciu i wykonywaniu porozumienia (A. Jurkowska, Porozumienia kooperacyjne, s. 91). Antykonkurencyjny cel „nie musi wynikać ze wszelkich postanowień porozumienia. Wystarczającym jest, iż zawierać będzie tylko poszczególne klauzule zmierzające do ograniczenia lub eliminacji konkurencji (...)” (K. Kohutek, w: Kohutek, Sieradzka, OKiKU. Komentarz, s. 252). [Komentarz do art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Legalis zaczerpnięty z: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, red. prof. dr hab. Tadeusz Skoczny, wyd. 2 z 2014 r.]

Zagrożenie dla konkurencji musi być realne, aby uznać je za naruszenie konkurencji, przy czym nie ma znaczenia, czy postanowienia niedozwolonego porozumienia zostały wprowadzone w życie.

W tym miejscu należy również wskazać, że w świetle art. 4 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez porozumienia rozumie się umowy zawierane między przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i ich związkami albo niektóre postanowienia tych umów, uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki, uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych.

W niniejszym przypadku ujawnione na ustalonym ogólnie na potrzeby niniejszego postępowania krajowym rynku skupu olejów odpadowych porozumienie miało formę pisemną w postaci dwustronnych umów/porozumień przygotowanych przez Rafinerię (...) i zawieranych pomiędzy wymienioną (...) - odbiorcą oleju odpadowego, która wytwarza towar z zakupionego oleju odpadowego a Przedsiębiorcami skupującymi olej odpadowy dla (...), czyli formę identycznych porozumień pionowych na linii Rafineria – (...) wchodzący w skład sieci skupu olejów odpadowych dla (...), które składają się w jedno porozumienie podziałowe ograniczające konkurencję. Niniejsze porozumienie zostało zatem zawarte na szczeblu dostaw oleju przepracowanego do ostatecznego odbiorcy- (...), miało więc charakter porozumienia wertykalnego, gdyż wiązało (...) na różnych szczeblach obrotu.

Przedsiębiorcy skupujący oleje odpadowe, tak jak J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S., począwszy od 23 maja 2011 r. do 01 grudnia 2011 r. zawierali Porozumienia, jak też Umowy z Rafinerią (...) S.A. poprzez zaakceptowanie ich treści i podpisanie, które to porozumienia oraz umowy zobowiązywały Przedsiębiorców do niekonkurowania między sobą, co skutkowało ograniczeniem wzajemnej konkurencji pomiędzy członkami sieci na poszczególnych obszarach.

Powód podpisał w dniu 23 maja 2011 r. Porozumienie nr. (...) (k.89-90 akt adm.) obowiązujące do dnia 31 grudnia 2011 r., w którym zobowiązał się nie prowadzić działań konkurencyjnych względem podmiotów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych zgodnie z porozumieniem z dnia 4 marca 2009 r.

Powód zawarł również taką Umowę Sprzedaży nr. (...) w dniu 1 grudnia 2011r. (k. 239-259 akt adm.), a podpisując jej treść, w tym także § 9 ust. 3 zadeklarował, że nie będzie prowadził działań konkurencyjnych względem podmiotów będących w stałych relacjach handlowych z Rafinerią (...) S.A. wymienionych w załączniku nr. 6 do tejże umowy, gdzie widniały wszystkie podmioty uznane za uczestników porozumienia.

Przedmiotowe Porozumienia i Umowy zgromadzone przez Prezesa UOKiK stanowią bezpośrednie dowody zawarcia przez powoda oraz innych przedsiębiorców zakazanego porozumienia podziałowego polegającego na podziale rynku skupu olejów odpadowych poprzez zobowiązanie się przez konkretnych Przedsiębiorców zajmujących się skupem tych olejów w Umowach/Porozumieniach zawartych z Rafinerią (...) S.A. z siedzibą w J. do niekonkurowania między sobą, co skutkowało ograniczeniem wzajemnej konkurencji pomiędzy członkami sieci na poszczególnych obszarach.

W wymienianych Porozumieniach z 23 maja 2011 r. i z 12 sierpnia 2011 r. dostawca oleju odpadowego do (...) wprost bowiem deklarował, że [nie będzie prowadził działań konkurencyjnych względem podmiotów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych/Przepracowanych zgodnie z zawartym porozumieniem z dnia 04.03.2009 roku”- **informacja utajniona**]. Przy czym chodzi tu o Porozumienie powołujące Zintegrowany System Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych, w skład którego weszli dostawcy oleju odpadowego do (...). W Umowach sprzedaży z 01 grudnia 2011 r. zawartych przez Rafinerię (...) S.A. ze wszystkimi podmiotami wymienionymi w Decyzji tworzącymi stałą sieć zbiórki wskazano ponownie bezpośrednio, że [„Dostawca deklaruje, że nie będzie prowadził działań konkurencyjnych względem podmiotów będących w stałych relacjach handlowych z Recyklerem a wymienionych w załączniku nr 6 do niniejszej umowy”- **informacja utajniona**], czyli „Wykazie podmiotów współpracujących, stałych dostawców do Rafinerii (...) S.A.”, tj.: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.; (...) S.C. T. S. (1), M. B. (obecnie (...) Sp.j. T. S. (1), M. B. z siedzibą w L.); (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L.; (...) A. C. Sp. j. z siedzibą w K.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) w K.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.; J. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S.; Początek formularza (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.; (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.; K. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą K. M. P.H.U. w K.; (...) S.C. G. S., A. S. (wspólnicy: A. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą A. S. w I.; G. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą G. S. w I.) oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T..

Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż przedmiotowa klauzula zakazu konkurencji odnosiła się do podziału rynku skupu olejów odpadowych, w tym zakazu konkurencji w przetargach. Potwierdzają to zarówno sporządzane przez (...) dokumenty o charakterze wewnętrznym, jak i korespondencja między (...) a członkami sieci zbiórki. Przykładowo w Raporcie z (...) Strategii Grupy (...) na lata 2010 - 2014 (sierpień 2011 r.) wskazano, że do realizacji pozostaje [cel polegający na częściowej regionalizacji obszaru działań poszczególnych przedsiębiorców oraz współuczestniczeniu i nadzorowaniu przetargów o znaczącym wolumenie- **informacja utajniona**]. Jednocześnie w Raporcie jako zagrożenie zakwalifikowano [brak pełnego porozumienia pomiędzy poszczególnymi podmiotami co do działań rynkowych (regionalizacja) oraz wewnętrzną konkurencję polegającą na podbijaniu cen rynkowych- **informacja utajniona**]. (Raport z realizacji Strategii Grupy (...) na lata 2010 – 2014, sierpień 2011 r. (k. 41-43 akt adm.) oraz Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1. (k. 67 akt adm.)). Z kolei w kolejnych raportach (...) wskazywała również, że pozostaje do realizacji [wstępna, częściowa regionalizacja obszaru działań poszczególnych przedsiębiorstw. (...) wskazywała również na konieczność podjęcia wspólnych działań zmierzających do ograniczenia wewnętrznej konkurencji oraz określenia zasad działalności w poszczególnych regionach kraju, a także stopniowa regulacja rynku- informacja utajniona]. (Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 66 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 67 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 68 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 69 akt adm.), Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.1.1 (k. 70 akt adm.)). Zgodnie zaś z treścią Raportu z (...) Strategii Grupy (...) (luty 2012 r.) faktycznym [„ celem będzie minimalizacja efektów wewnętrznej konkurencji [...] Ważnym i koniecznym elementem będzie również eliminacja wewnętrznej konkurencji a tym samym ograniczenie wzrostu ceny dostarczanych do (...) olejów przepracowanych” - **informacja utajniona**]. (Raport z (...) Strategii Grupy (...) na lata 2010 - 2014 (luty 2012 r.), k. 44-47 akt adm.).

Celem przedmiotowego porozumienia było zatem rozbitcie rynku dla poszczególnych dostawców (...), którzy działając samodzielnie w danym okręgu mogli kształtować w swoim rejonie ceny skupu olejów przepracowanych od jego wytwórców w związku z ograniczeniem konkurencji dostawców, co było dla nich korzystne, a w efekcie miało przekładać się na zmniejszenie kwot płaconych wytwórcom za olej trafiający ostatecznie do Rafinerii (...). Obiektywnie antykonkurencyjny cel tego porozumienia, wyrażony w deklaracjach jego uczestników występuje niezależnie od subiektywnych przekonań i zamiarów uczestników przystępujących do porozumienia. Dostawcy obiektywnie zobowiązali się bowiem w Umowach/Porozumieniach do niekonkurowania, co stanowi jasny i konkretny wyraz przyjętych przez nich dążeń.

Powyższe implikuje tezę o zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję. Zgodnie bowiem z podzielanym przez Sąd stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w

uzasadnieniu wyroku z dnia 20 lutego 2014 r. o sygn. III SK 26/13 (opublik. Legalis) „W przypadku porozumień ograniczających konkurencję ze względu na cel to zasadniczo sama treść porozumienia, wsparta oceną kontekstu gospodarczo-prawnego porozumienia, uzasadnia przyjęcie założenia, że do ograniczenia konkurencji doszło już wskutek zawarcia porozumienia. Skutki tego porozumienia nie muszą zmaterializować się w obrocie gospodarczym”. Jednak w dalszej kolejności Sąd Najwyższy wskazuje w wyżej powołanym uzasadnieniu wyroku, iż „Porozumienie, którego celem jest ograniczenie konkurencji, jest stosowane, gdy jego strony zachowują się w sposób odpowiadający poczynionym ustaleniom. Gdy porozumienie takie, mimo zawarcia, nie było nigdy wykonywane, a zatem gdy sformalizowana - jak w niniejszej sprawie - w umowie koordynacja zachowań przedsiębiorców nie miała miejsca, nie można mówić o „stosowaniu praktyki ograniczającej konkurencję”.

Dlatego podkreślenia wymaga, iż zakwestionowane porozumienie w sensie całościowym było aktywne, ponieważ w myśl kolejnego raportu (...) [„bieżąca analiza i monitoring realizacji zapisów umów handlowych, wskazuje na wyraźną poprawę współpracy w zakresie dostaw olejów przepracowanych, zarówno pomiędzy dostawcami a (...) S.A., jak również pomiędzy poszczególnymi dostawcami. Coraz częściej dochodzi do wspólnych uzgodnień w zakresie ofertowania do znaczących przetargów. Celem jest eliminacja wewnętrznej konkurencji, a przede wszystkim „niewindowanie” cen zakupu olejów u wytwórcy. Z przebiegu rozmów wynika, że cała grupa dostawców z którymi (...) J. podpisała umowy, pozytywnie odbiera nowe zasady współpracy i konsekwentnie je realizuje” - informacja utajniona].(Raport nr (...) z realizacji celu nr IV.3, k. 72 akt adm.). Co więcej, w wewnętrznej notatce (...) z dnia 16 lipca 2012 r. wskazano, że [cel, polegający na eliminacji wewnętrznej konkurencji wśród członków stałej sieci zbiórki został zrealizowany - **informacja utajniona**].(Notatka z dnia 16 lipca 2012 r. ze spotkania Komitetu Sterującego ds. realizacji Strategii (...) (k. 58-59 akt adm.).

Tym samym należy wywieść, iż przedmiotowe porozumienie jako realizowane w praktyce oddziaływało w niewłaściwy sposób na konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych na szczeblu skupu tych olejów od jego wytwórców, co świadczy o horyzontalnym efekcie porozumienia. Organizator porozumienia – (...) - warunkami Umów handlowych i Porozumień wpływała na swobodę dostawców w tym zakresie poprzez wprowadzenie do wzorców Umów/ Porozumień zobowiązania do niekonkurowania, które sformułowano jako deklarację podmiotu o niekonkurowaniu składaną (...), przerzucając na członków sieci skupu ciężar inicjatywy w wyrażeniu woli o niekonkurowaniu.

Natomiast przestrzeganie zakazu konkurowania było przez (...) monitorowane, czemu wielokrotnie dawała wyraz w tworzonych raportach, zaś w wymagających tego przypadkach (...) podejmowała stosowne postępowanie. Przykładowo, w Raporcie z (...) Strategii Grupy (...) (sierpień 2011 r.), (...) zwraca bowiem uwagę, że [„negatywnym czynnikiem jest zaobserwowanie kilku przypadków prowadzenia wzajemnej konkurencji. Podmioty wymagają ciągłej obserwacji i ingerencji (...) J. w celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom rynkowym [...]”-informacja utajniona].(Raport z (...) Strategii Grupy (...) na lata 2010 - 2014 (sierpień 2011 r.), k. 41-43 akt adm.). Okoliczność interwencji (...) potwierdza też uczestnik porozumienia, który stwierdza, iż „[...] celem przedmiotowej klauzuli było wymuszenie przez Rafinerię (...) S.A. określonego zachowania kontrahentów zainteresowanych dostawą olejów przepracowanych do (...). (...) pretendowała do roli organizatora tego rynku w regionie i narzucała swoim dostawcom ograniczenia w wykonywaniu ich działalności. (...) wymuszała przestrzeganie tej klauzuli stosując kontrole i żądając wyjaśnień od podmiotów naruszających jej funkcjonowanie pod rygorem wypowiedzenia umowy. Strony umowy traktowały klauzulę jako dodatkowy obowiązek dostawcy, a nie jego przywilej. [...] jedynym podmiotem monitorującym i dyscyplinującym przestrzeganie klauzuli była (...). Odbywało się to w drodze przeglądów faktur dostawcy oleju przez osoby umocowane przez (...). Przykładowo, (...) wzywała [...] spółkę do składania wyjaśnień w sprawie faktury ujawnionej w toku prowadzonej przez (...) kontroli”. ((...) sp. z o.o. z dnia 10 grudnia 2013 r., k. 571-572 akt adm.). Przedsiębiorcy zdawali sobie zatem sprawę ze statusu (...) koordynującej związane porozumienie i związanego z tym faktycznego, czynnego monitorowania przez (...) rynku.

Z uwagi na pozycję (...) w ramach porozumienia niektórzy z dostawców w sytuacji zaobserwowania zachowań konkurencyjnych zwracali się do (...) w celu podjęcia przez nią działań zmierzających do zdyscyplinowania pozostałych uczestników porozumienia do wypełniania poczynionych ustaleń co do zakazu konkurencji, przy czym w ocenie Sądu

chodziło o ustalenia zawarte w § 9 ust. 3 umowy. Świadczy to zatem o aktywności uczestników co do przestrzegania zapisanej w porozumieniu deklaracji, niezależnie od istnienia faktycznych środków przymusu umożliwiających wyegzekwowanie przestrzegania zobowiązania do niekonkurowania.

Już zatem tylko zastrzeżenie w umowach handlowych nieprowadzenia konkurencji między członkami sieci skupu mogło sterować, czy też sterowało zachowaniami jego uczestników. Porozumienie to niewątpliwie oddziaływało na konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, albowiem ingerowało w mechanizm rywalizacji rynkowej pomiędzy dostawcami oleju odpadowego do (...). Rezygnacja z suwerenności konkurencyjnej odbiorców w związku ze zgodą na zawarcie w Umowach handlowych uregulowań wyłączających konkurencję prowadzi bowiem do wyłączenia gry rynkowej opartej na zasadach wolnego rynku. Klauzule wyłączające konkurencję między członkami sieci skupu narzucają terytorialny i podmiotowy podziału rynku. W połączeniu z działaniami Rafinerii (...) polegającymi na kontrolowaniu przestrzegania poczynionych ustaleń podziałowych i dyscyplinowaniu uczestników stałej sieci zbiórki, należy uznać, że porozumienie zmniejszało niepewność dostawców co do zachowania konkurentów i powodowało mogło, czy też powodowało ograniczenie rywalizacji rynkowej pomiędzy nimi.

Tym niemniej skoro, jak już wcześniej wskazano zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie lub ograniczenie konkurencji, a zatem niekoniecznym jest wystąpienie skutku stosowania niedozwolonej praktyki w postaci ograniczenia bądź wyłączenia konkurencji, kluczowym w niniejszej sprawie do przypisania antykonkurencyjnej praktyki jest zamiar Przedsiębiorców rezygnacji ze swej suwerenności, w niniejszym przypadku co do autonomicznego działania na całym obszarze krajowego rynku skupu olejów odpadowych w sposób nieskrępowany. Natomiast fakt, że strony porozumienia nie zawsze stosowały się do ustaleń objętych porozumieniem nie neguje istnienia samego porozumienia, gdyż dla stwierdzenia niedozwolonego porozumienia tylko ze względu na cel nie jest istotne jego wykonywanie w sposób przekładający się na wymiernie negatywne konsekwencje na rynku.

Tego typu porozumienie podziałowe uznawane za jedno z „najcięższych” rodzajów porozumień nie podlega wyłączeniu spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Powszechnie przyjmuje się, że porozumienia podziałowe są zaliczane do najcięższych ograniczeń konkurencji. W szczególności rygorystycznie oceniane są horyzontalne porozumienia podziałowe, podobnie jak porozumienia cenowe i kontyngentowe. W konsekwencji możliwość indywidualnego wyłączenia na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest w zasadzie wykluczona w przypadku porozumień horyzontalnych. Inaczej jest w przypadku wertykalnych porozumień podziałowych, które mogą być uznane za dopuszczalne po spełnieniu przesłanek zawartych w przepisach rozporządzenia w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję. Dotyczy to w szczególności klauzul zamieszczanych w umowach franchisingu. Niezależnie od układu pionowego lub poziomego porozumienia podziałowe nie mogą być traktowane jako porozumienia bagatelne i podlegać ustawowemu wyłączeniu na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ze względu na ograniczenie wynikające z art. 7 ust. 2 wymienionej ustawy. Klauzule podziałowe mogą być jednak dozwolone w umowach o zbyciu przedsiębiorstwa, o ile ich celem jest ochrona nabywcy wchodzącego na rynek sprzedawcy. Dodatkowym warunkiem dopuszczalności takich klauzul jest rozsądny okres ich obowiązywania. Porozumienia podziałowe w obszarze eksportu lub importu, również nie są objęte zakazem z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeśli nie wywołują one skutków na terytorium RP. Wskazuje się, że obecnie porozumienia tego typu mogą oddziaływać na handel wewnątrzspółnotowy, co pozwala stosować wobec nich art. 101 TFUE. [Komentarz do art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Legalis zaczerpnięty z: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, red. prof. dr hab. Tadeusz Skoczny, wyd. 2 z 2014 r.].

Powyższe wnioski uzasadniają twierdzenie, że w niniejszej sprawie został naruszony interes publicznoprawny konkurentów. Przy czym w ocenie Sądu interes publicznoprawny konkurentów i konsumentów objawia się w warunkach niezakłóconej konkurencji. Tylko bowiem wtedy przedsiębiorcy i konsumenci mają gwarancję realizacji konstytucyjnej wolności gospodarczej i ochrony swoich praw, w tym w szczególności do współzawodnictwa w celu uzyskania przewagi na rynku pozwalającej na uzyskanie maksymalnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży towarów i usług przy maksymalnym zaspokojeniu potrzeb konsumentów po jak najniższej cenie. Tymczasem

niedozwolona praktyka była niewątpliwie ukierunkowana, aby pozbawić Przedsiębiorców możliwości swobodnego wykonywania działalności gospodarczej na terenie kraju, co mogło być odczuwalne dla przedsiębiorców, od których oleje były skupowane.

Tym samym w opinii Sądu spełnione zostały wszystkie przesłanki uznania danego porozumienia za niedozwolone w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jak wynika z akt sprawy powód J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.U.H. E. J. M. w S. zawarł w dniu 23 maja 2011 r. Porozumienie oraz 01 grudnia 2011 r. Umowę sprzedaży z Rafinerią (...) S.A., które stanowią dowody uczestnictwa w opisywanym niedozwolonym porozumieniu, wobec wyrażenia przez powoda woli stosowania klauzul wprowadzających zobowiązanie do wzajemnego niekonkurowania między Przedsiębiorcami zorganizowanymi w stałej sieci zbiórki oleju odpadowego dla (...). Przy czym trzeba stwierdzić, że istotne znaczenie w tym względzie ma zwłaszcza fakt zaakceptowania i podpisania Umowy zawierającej zakwestionowaną treść przez powoda, co pozwala uznać, iż powód zgodził się na warunki współpracy z (...) określone w Umowie nawet, jeśli Umowa, której celem miało być wyeliminowanie konkurencji nie była negocjowana. Powód sam przyznał, że podpisał umowę, gdyż nie mógł sobie pozwolić na zaniechanie współpracy z (...), zatem godził się na skierowany w swobodną konkurencję na rynku właściwym zapis umowy, a jedynie bezpodstawnie przypuszczał, że uniknie sankcji. Dowodzi to zdaniem Sądu, iż powód uczestniczył w wykrytym przez pozwanego porozumieniu ograniczającym konkurencję polegającym na podziale rynku skupu olejów przepracowanych, od którego nie zdystansował się w sposób wyraźny.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że (...) jako skupująca olej odpadowy na własne potrzeby wytwórcze zorganizowała swoją działalność w sposób systemowy, tworząc sieć dostawców oleju przepracowanego przez innych przedsiębiorców. Warunki współpracy z dostawcami zostały określone we wzorcach przygotowanych przez (...). Skoro (...) narzucała warunki umów, oznaczało to, iż istotnym jest dla niej przyjęcie przez Przedsiębiorców, w tym powoda, danych warunków. Z kolei przyjęcie przez wszystkich dostawców tych warunków mogło odnieść zamierzony, pełny skutek na rynku w postaci wyeliminowania konkurencji. Nadto nieracjonalnym, bo nieprzydatnym dla osiągnięcia zamierzonego celu byłoby określanie przez (...) zakazu konkurencji tylko w jednej, czy części umów. Stąd też jasnym dla Przedsiębiorców musiało być, iż (...) chciała w dany sposób zorganizować swoją sieć. W przeciwnym wypadku nie narzucałaby przygotowanych przez siebie warunków współpracy w tym zakresie. Nie ma przy tym znaczenia, czy odbiorcy mieli wiedzę na temat wszystkich czy konkretnych kontrahentów mających podpisane takie same umowy handlowe z (...), istotny jest bowiem cel porozumienia, a nie liczba przedsiębiorców w nim uczestniczących. Tym niemniej lista Przedsiębiorców załączana do Umów sprzedaży wprost określała podmioty objęte zakazem konkurowania. Nie sposób zatem przyjąć, że powód nie wiedział o zawieranych przez (...) umowach z innymi przedsiębiorcami, gdyż zapoznał się z załącznikiem nr. 6 do przedmiotowej umowy, zatem mógł przypuszczać, że z wymienionymi w nim podmiotami gospodarczymi również zawarto umowy zawierające postanowienie o treści § 9 ust. 3, tym bardziej, że wcześniej tj. 23 maja 2011 r. podpisał porozumienie z zobowiązaniem o tożsamej treści w stosunku do podmiotów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zbiórki i Przemysłowego Zagospodarowania Olejów Odpadowych/ Przepracowanych obejmujących tą samą grupę przedsiębiorców.

Jednak z uwagi na kwalifikację porozumienia co do zasady jako wertykalnego nie było potrzebne wykazanie bezpośrednich relacji horyzontalnych pomiędzy jego uczestnikami, w tym powodem. Istotnym jest bowiem wyłącznie ustalenie w ramach relacji wertykalnych w rzeczywistości relacji horyzontalnych, co stanowi przejaw horyzontalnego efektu porozumienia. Poza tym nawet jeśli powód działał na rynku dość swobodnie w oderwaniu od konkurentów, należy uznać, iż uczestniczył w niedozwolonym porozumieniu.

Decydujące znaczenie ma bowiem fakt, iż odbiorcy, w tym powód, podpisując Umowę dotyczącą niekonkurowania przystąpili do porozumienia, mając wiedzę jako profesjonalni uczestnicy rynku o jego charakterze, czym stworzyli wrażenie, że będą przestrzegać obowiązujących ich postanowień, a co więcej, jak wyżej podniesiono, porozumienie to działało, mimo, że Przedsiębiorcy nie podporządkowali się w pełni zakazowi konkurencji. Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że antykonkurencyjny cel porozumienia nie musi być objęty świadomym działaniem stron umowy,

wystarczająca jest możliwość przewidzenia, że taki cel z tego porozumienia wynika, a jego realizacja może prowadzić do skutku w postaci co najmniej zakłócenia konkurencji.

Podnoszony przez powoda fakt wystąpienia zachowań konkurencyjnych nie neguje faktu istnienia porozumienia tak jak nie niweczy porozumienia zaprzestanie jego wykonywania przez jednego z uczestników (wyrok SN z dnia 22 maja 2014 r. III SK 50/13 opublik. Legalis). Natomiast powód nie wykazał, że prowadził takie działania, które mogłyby być uznane jako zdystansowanie się od warunków umowy i świadczyłyby o nieprzestrzeganiu porozumienia, a tylko wówczas można by mówić o jego niestosowaniu przez powoda, bądź o fakcie dobrowolnego zaprzestania stosowania praktyki przez powoda z zamiarem zerwania dotychczasowej, antykonkurencyjnej współpracy.

Zarzut powoda, że Prezes UOKiK oparł się na dokumentach wewnętrznych Rafinerii (...) S.A. jest chybiony. To przecież (...) była organizatorem porozumienia i nadzorowała, by porozumienie było wykonywane, tworzyła wewnętrzne raporty ze współpracy w ramach umów zawartych z przedsiębiorcami uczestniczącymi w porozumieniu, które przez sam fakt, że są nieznane powodowi nie tracą waloru dowodowego. W przypadku najcięższych porozumień ograniczających konkurencję niejednokrotnie dokumenty świadczące o ich zawarciu są ukrywane przez ich uczestników, dlatego też dowody takie, niezależnie od tego, czy strona wiedziała o ich istnieniu, czy też dowiedziała się dopiero z Decyzji Prezesa UOKiK kończącej wszczęte postępowanie mogą być przedmiotem oceny Sądu. Powód nie przedłożył natomiast dowodów przeciwnych świadczących o nieuczestniczeniu w zarzucanym mu porozumieniu.

Sąd uznał, iż Prezes UOKiK prawidłowo przyjął, że powód zaniechał stosowania niedozwolonej praktyki z dniem 01 stycznia 2013 r., albowiem umowa handlowa zawierająca zakwestionowaną treść, którą podpisał powód obowiązywała do końca dnia 31 grudnia 2012r., a na rok 2013 r. (...) przygotowała nowy wzorzec umowy różniący się w kwestionowanym zakresie od poprzedniego. Powód wyraził więc wolę stosowania zasad wolnego rynku dopiero od 01 stycznia 2013 r. i dopiero od tego momentu faktycznie zmieniła się taktyka całej grupy sieci skupu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy- Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 02 lipca 2009 r. o sygn. III SK 10/09 (opublik. Legalis) „zaniechanie stosowania tej praktyki to rzeczywiste zaprzestanie zachowania, które zakwalifikowane zostało we wcześniejszym postępowaniu jako naruszające konkurencję.” Sąd Apelacyjny w Warszawie trafnie natomiast przyjął w wyroku z 19 grudnia 2012 r. o sygn. VI ACa 677/12 (Legalis), iż „zaprzestanie stosowania praktyki polegającej na naruszeniu art. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów ma miejsce wtedy, gdy strony faktycznie zaprzestały realizacji porozumienia lub podjęły działania - w przypadku praktyki przybierającej postać zaniechania. Przyjąć należy, iż w przypadku, gdy praktyka ma postać umowy o charakterze antykonkurencyjnym wówczas termin przedawnienia należy liczyć od końca roku, w którym zaprzestano stosowania takiej umowy antykonkurencyjnej. Z samego sformułowania "zaprzestano stosowania" wynika, że chodzi o zaprzestanie działania a więc faktycznego wykonywania porozumienia a nie o formalne wypowiedzenie porozumienia.”

Przesądza to zarazem o nienaruszeniu przez Prezesa UOKiK przepisu art. 93 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zgodnie z którym nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok, ponieważ postępowanie antymonopolowe w niniejszej sprawie zostało wszczęte 31 grudnia 2013 r. Zatem wraz z wygaśnięciem Umowy obowiązującej do końca 31 grudnia 2012 r. i faktycznym zakończeniem stosowania antykonkurencyjnego modelu relacji między odbiorcami oleju odpadowego, czyli od początku dnia 01 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. nie upłynął rok, tak więc wszczęcie postępowania przez Prezesa UOKiK było jak najbardziej możliwe. Na datę wszczęcia tego postępowania nie ma bowiem wpływu moment doręczenia zawiadomienia strony w tym przedmiocie, które zgodnie z twierdzeniem powoda dotarło do niego w styczniu 2014 r. Rozpoczęcie postępowania antymonopolowego w sprawach praktyk ograniczających konkurencję następuje więc zgodnie z art. 49 ust. 1 powołanej ustawy, z urzędu. Natomiast na mocy art. 88 ust. 2 tej ustawy, stanowiącego *lex specialis* w stosunku do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego i zawiadamia o tym strony. Wszczęcie postępowania antymonopolowego inicjuje zatem wydanie stosownego postanowienia, a nie jego doręczenie, które jest czynnością następczą po wszczęciu postępowania. Wobec

uregulowania tej kwestii w sposób czytelny i wyczerpujący nie mają w tym zakresie zastosowania przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, które zgodnie z treścią art. 83 ustawy okik stosuje się w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu. Stanowisko to ma pełne uznanie w doktrynie jak i orzecznictwie. Biorąc zatem powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że termin do wszczęcia postępowania antymonopolowego określony w art. 93 ustawy okik został zachowany.

Prezes UOKiK wydając zaskarżoną Decyzję oparł się słusznie na przepisie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, albowiem zachowanie rynkowe Przedsiębiorcy przestało naruszać zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 01 stycznia 2013 r. W takim właśnie przypadku wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdza zaniechanie jej stosowania.

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy i uznając, że powód brał udział w zakazanym porozumieniu Sąd stanął na stanowisku, że zasadnym było wymierzenie powodowi kary jako takiej, jak też w wysokości określonej przez Prezesa UOKiK, która zdaniem Sądu jest odpowiednia.

Przepis art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6 tej ustawy, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8.

W niniejszym postępowaniu Sąd ustalił, że powód dopuścił się naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy, przy czym zawarte niedozwolone porozumienie, w którym brał udział nie podlegało wyłączeniu z zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Z tych względów należało uznać, że w przedmiotowej sprawie zachodziły podstawy do nałożenia na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o okik.

Jeśli chodzi natomiast o rzeczywiste wymierzenie kar przez Prezesa UOKiK, Sąd stanął na stanowisku, iż pomimo, że przepis art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje jedynie fakultatywne nałożenie kary, w okolicznościach niniejszej sprawy jest ono konieczne przede wszystkim wobec charakteru, wagi oraz czasu trwania naruszenia przez powoda przepisów ustawy, które to naruszenie należy określić jako poważne. Sąd przyjął zatem, że Prezes UOKiK działając w ramach uznania administracyjnego podjął słuszną decyzję o nałożeniu kary. W ocenie Sądu wymierzenie kary zgodne było z zasadą celowości i proporcjonalności.

Ponadto, Sąd miał na względzie, iż Przedsiębiorcom biorącym udział w niedozwolonym porozumieniu, nie będącym jego inicjatorami, także została wymierzona kara pieniężna.

W ocenie Sądu, wymiar kary ustalony przez Prezesa UOKiK uwzględnia zwłaszcza dyrektywy wymiaru kary określone w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 111 ustawy okik, a zatem uwzględnia między innymi okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Przed wszystkim Sąd miał na uwadze, że powód był uczestnikiem porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku skupu olejów odpadowych, którego istotą był podział rynku oparty na wzajemnym niekonkurowaniu przez skupujących oleje odpadowe Przedsiębiorców zainicjowany przez ostatecznego odbiorcę olejów przepracowanych.

Powód nie był więc inicjatorem zakazanego porozumienia, co stanowi okoliczność łagodzącą, tym niemniej przedsiębiorcy, którzy działają profesjonalnie na rynku muszą zdawać sobie sprawę z ograniczeń, jakie nakłada na nich ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Przedsiębiorca powinien mieć zatem wiedzę, że treść zakwestionowanej Umowy zobowiązuje go do naruszenia zasad konkurencji, tym bardziej, że zakwestionowane

klauzule stanowią o tym wprost. Mimo to powód przystąpił do umowy, która naruszała przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym jego zachowanie należy określić jako umyślne.

Przy czym zaznaczenia wymaga, że porozumienie dotyczące podziału rynku, w którym powód brał udział jest jednym z najcięższych naruszeń prawa konkurencji. Sąd podziela stanowisko prezentowane w doktrynie, iż szczególna szkodliwość porozumień podziałowych wiąże się z tym, że prowadzą one niejednokrotnie do ustalenia określonej struktury rynku, która bynajmniej nie jest strukturą wykreowaną przez funkcjonowanie skutecznej konkurencji. [Cezary Banasiński, Eugeniusz Pionek, Komentarz do art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, LEX].

Oddziaływanie tego typu porozumienia jest zatem odczuwalne przez wytwórców olejów przepracowanych, od których oleje były skupowane. Negatywne skutki porozumienia wynikają już tylko z samego faktu zawarcia w umowie handlowej zapisu, na skutek którego uległa zmniejszeniu niepewność co do poczynań konkurentów. W tym kontekście należało uwzględnić okoliczność, iż – jak wynika z informacji przedstawionych przez strony – udział Rafinerii (...) i pozostałych stron postępowania na rynku skupu olejów przepracowanych w 2012 r., a więc w roku, w którym obowiązywały przedmiotowe Umowy handlowe, był istotny (kilkudziesięcioprocentowy). W konsekwencji udział rynkowy produktów objętych porozumieniem był dość znaczny. Oceniając z kolei oddziaływanie praktyki na rynek, na którym porozumienie miało ograniczać konkurencję, należało przyjąć, że na rynku skupu olejów przepracowanych prowadzą działalność również inne podmioty, które posiadają dość istotny udział w tym rynku. Dodatkowo, zastrzec trzeba, że choć porozumienie wprowadzono w życie, w praktyce zdarzały się odstępstwa w respektowaniu przez dostawców deklaracji o niekonkurencji. Natomiast (...) stosowała tylko niektóre elementy kontroli przestrzegania porozumień. Z tego też względu uznać trzeba, że wpływ przedmiotowego porozumienia na konkurencję był ograniczony, stąd nie zmaterializowały się znaczące szkody dla rynku.

Jednocześnie należy zgodzić się z pozwanym, iż (...) posiada silną pozycję na rynku właściwym i z tego też względu pozycja negocjacyjna dostawców olejów odpadowych była mocno ograniczona. Brak zgody na podpisanie umowy, a w konsekwencji brak współpracy z (...) mógłby oznaczać dla powoda trudności w prowadzeniu działalności, tym bardziej, że przychód osiągnięty ze współpracy z (...) stanowi przeważającą część całkowitego przychodu Przedsiębiorcy. Został zatem uwzględniony fakt, że przedmiotowe Umowy zawierane były przez dostawców, w tym powoda pod niemalże „ekonomicznym przymusem”.

Sąd wziął pod uwagę, że uczestnictwo powoda w porozumieniu miało długotrwały charakter, ponieważ trwało dłużej niż rok. Zostało zaniechane przed wszczęciem postępowania antymonopolowego, co stanowi okoliczność łagodzącą. Nie może być z kolei uznane za okoliczność łagodzącą niezwłoczne wykonywanie przez powoda nakładanych na niego w trakcie postępowania przed Prezesem Urzędu zobowiązań. Przedkładanie przez przedsiębiorcę Prezesowi UOKiK na jego wezwanie dokumentów i składanie wyjaśnień stanowi wypełnienie ustawowego obowiązku określonego w art. 50 ustawy okik, nie może być zatem premiowane obniżeniem wymiaru kary.

Jeśli chodzi natomiast o przyjęte zasady wyliczenia kary pieniężnej nie budzą one zastrzeżeń Sądu. Sąd stwierdził, iż wysokość kary została ustalona w relacji do ogólnej kwoty przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. W ocenie Sądu wymierzona kara odnosząca się do przychodu ogółem może być realnie odczuwalna dla przedsiębiorcy, a tym samym spełnić swoją funkcję. Tak więc nie nominalna wysokość kary świadczy o jej wielkości, ale jej procentowy udział w przychodzie, a im wyższe przychody osiągnięte przez przedsiębiorcę tym wyższy wymiar kary. Ze względu zatem na osiągnięte przez powoda w 2013 r. przychody kara pieniężna w mniejszej wysokości niż wymierzona nie spełniłaby swojej funkcji. Ponadto przeważająca część przychodów powoda to przychód uzyskiwany ze sprzedaży olejów odpadowych do Rafinerii (...) S.A. (k. 2642 akt adm.), zatem brak było podstaw do obniżenia nałożonej kary ze względu na podnoszony przez powoda stosunek tych przychodów do całkowitego przychodu uzyskiwanego w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w latach 2011-2013, a innych nowych okoliczności oraz dowodów przemawiających za obniżeniem kary powód nie powołał ani też nie przedstawił.

Mając powyższe na względzie, Sąd nie znalazł podstaw do obniżenia wymiaru kary. Sąd zważył, że orzeczona w stosunku do powoda kara w wysokości 51.490,21 zł jest karą odpowiednią do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W ocenie Sądu kara ta spełni w szczególności swoją funkcję represyjną i prewencyjną, zapobiegając podobnym naruszeniom w przyszłości. Sąd uznał, iż wymierzona powodowi przez Prezesa UOKiK kara pieniężna stanowi sankcję o odpowiednim stopniu dolegliwości, proporcjonalnym do wagi naruszenia przepisów ustawy, nie większym niż to niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego celu nałożonej kary.

W oparciu o wyżej przedstawione motywy Sąd stwierdził, że zaskarżona Decyzja znajduje oparcie w powołanych w niej przepisach prawa, a ustalone okoliczności niniejszej sprawy w pełni uzasadniają nałożenie na powoda kary pieniężnej w wysokości określonej przez Prezesa UOKiK.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił wniesione przez powoda odwołanie wobec braku podstaw do jego uwzględnienia na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono stosowanie do wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c.

SSO Maria Witkowska